Sfarmă-piatră

Director: Al. Gregorian • Redacția și Administrația: București I, Str. Domnița Anastasia, 16 • Telefon: 3.76.05

SPRE ALTĂ VIAȚĂ

Cometă mai mult cu coadă decât cu cap, guvernul Goga a dispărut prin surpriză precum prin surpriză se ivise. Gălăgios, superficial și total nepregătit pentru marile sarcini de care îl apropiase norocul, pe urma lui a rămas doar atât: confirmarea oficială ai unei laturi — cea mai puțin însemnată — a problemei iudaice.

Singur acest motiv ne-a determinat să-l numim „prag de eră nouă". In realitate, cunoșteam oamenii până în măruntaiele lor și n'am crezut o singură clipă în vre-un succes al acelei guvernări. Octavian Goga era omul cel mai puțin pregătit pentru a cârmui. Neavând nici o convingere, nu putea să aibă linii limpezi de orientare. El vorbia foarte mult, fiindcă nu știa ce să facă. Și peste toate, lipsa lui de sinceritate, — având la stânga pe evreul internațional Alfred Hefter, iar la dreapta pe A. C. Cuza, — l-ar fi putut menține între cele două luntri, cum se așezase, numai printr'o abilitate demonică, lucru care îi lipsește.

Naivii au crezut însă în mitul lui A. C. Cuza. Eu n'o afirm acuma, dar am scris-o de zeci de ori în această revistă, că, dacă e cineva care nu cunoaște problema evreească, aceasta e prin excelență marele antisemit A. C. Cuza. Una e să propagi o teorie antiiudaică formulată de alții, și alta e să cunoști problema în complexul realităților din țara noastră. Simplismul soluției madagascarieze, pe care noi îl denunțăm de doi ani încoace, acoperea lipsa reală a soluțiilor adecvate împrejurărilor dela noi. Neavând nicio soluție, cuzismul se acățase de Madagascar fiindcă era o temă facilă, care culegea voturi și fabrica deputați. Această demagogie ieftină, care a înșelat cantități imense de bună-credință și de naivitate, s'a terminat odată pentru totdeauna. Deputați cuziști veți mai vedea de-acum încolo poate numai — în Madagascar!

S'a verificat un mit și s'a prăbușit fulgerător. Moartea lui era ascunsă în neseriozitatea ce-i sta la bază. Din sadismul lui Goga, care e al oricărui neputincios ajuns în situația să dețină puteri politice ce nu-i aparțin, am fost nevoit să-l văd pe octogenarul antisemit ca ministru de stat și să tratez cu el — țineți-vă râsul sau indignarea! — reapariția ziarului naționalist Calendarul. L'am găsit într'al noulea cer. Era convins că simpla lui prezență la guvern a răsturnat total viața românească și a pus-o pe baze noi. Mi-a spus că străinătatea întreagă salută cu entusiasm formidabila revoluție din România. I-am obiectat că evreimea mondială ne-a și reclamat la Geneva și că acesta e numai un început al măsurilor aplicate ieri împotriva Germaniei, aplicabile mâine împotriva noastră, și l-am întrebat ce măsuri ia guvernul față de manevrele evreilor.

— Sânt niște caraghioși mon cher; nici nu trebuie să-i luăm în seamă! — mi-a răspuns superb A. C. Cuza.

Ei bine, cu asemenea nevinovate ghidușii octogenare se trata o situație devenită gravă și se deslega o problemă cum e cea iudaică.

Guvernarea trecută a fost o gălăgie imensă în care a culminat și s'a consumat definitiv cuzismul. Rog pe cititorii acestei reviste să-și aducă aminte de distincția categorică pe care am făcut-o aici între naționalismul stil veacul al XIX-lea și naționalismul constructiv de stil nou. Pus în fața realității, naționalismul superficial de stil vechiu s'a prăbușit. Trebuie să plângem din această pricină? Ba de loc! Un mit mincinos în minus înseamnează o limpezire în plus a orizontului politic.

Cuzismul a murit, — trăiască naționalismul!

Chemând noul guvern, Maiestatea Sa Regele ne-a precizat noua orientare prin proclamația către țară.

Suspendarea partidelor politice e faptul cel mai caracteristic al acestei orientări. Partidismul, cuvânt creat de d. arhitect I. D. Enescu, a fost într'adevăr nenorocirea politicei noastre interne. In toată ziaristica, pe care am făcut-o de două decenii încoace, am denunțat necontenit partidismul și spiritul partizan, încuibat prin repercusiune din lagărul democratic chiar în lagărul naționalist.

Partidismul înseamnează mai întâiu desfigurarea dreptei judecăți și în special a judecății valorilor morale. Ești de-ai mei, prin urmare ești o capacitate chiar dacă te-ai născut idiot. Nu ești de-ai mei, prin urmare ești un imbecil chiar dacă ai fi înzestrat cu calități excepționale. Și mai departe: ești de-ai mei, chiar dacă ai fi pușcăriaș te consacru om cinstit. Nu ești de-ai mei, chiar dacă ai fi virtutea în picioare, te pecetluesc ca pe-un nelegiuit.

In această desfigurare generală a dreptei judecăți, nu mai e chip de trăit pentru o personalitate independentă. Nici valoarea intelectuală, nici valoarea morală, nici valoarea științifică sau culturală a cuiva nu mai înseamnează nimic, dacă nu i se dă patentă din clubul politic. Oamenii cinstiți, pe cari o repulsiune firească i-a ținut în afară de încadrarea în vre-o organizație, sânt călcați brutal în picioare și socotiți proști fiindcă refuză să fie pungași. Dacă ai nenorocul să-ți cauți dreptatea în vre-o chestiune oarecare, nimeni nu ți-o dă, fiindcă nu ești de-ai regimului. Statul e confundat cu partidul și el nu există decât pentru partizani împotriva adversarilor. Partidismul a distrus orice idee de ierarhie a valorilor și a răsturnat deandoaselea criteriile de judecată și de selecție.

Față de țară, partidismul s'a manifestat ca o concurență sălbatică de supralicitație demagogică. El n'a cultivat decât apetiturile animalice ale maselor populare în întrecerea oarbă ca partidul cutare să intre mai adânc decât cellalt în placul mulțimii. In cei douăzeci de ani de demagogie furibundă, conștiința morală a poporului nostru s'a denaturat. A face politică a însemnat a aștepta pleașca guvernării. Statul era ceva cu totul aparte de națiune, un fel de paradis de proporții uriașe, cu rezervorii nesecate de lapte și miere. Un singur robinet avea să învârte șeful partidului sosit la cârmă, și dintr'odată fluvii de bunătăți aveau să se reverse peste cel din urmă golan, în chip gratuit, numai fiindcă e partizan și dă votul. A vota e a fi trecut în catastiful celor cari trebuiesc miluiți de stat.

Niciodată ideea muncii creatoare, a încrederii în propriile puteri, a inițiativei individuale constructive, a onestității active, n'a fost mai batjocorită. Partidismul oferea totul deagata fără ca nimeni să se mai ostenească. Pentru economia acestui neam, a fost un blestem. Partidismul democratic a apărut simultan cu reforma din regimul robiei latifundiarilor. Muncise pe moșiile boierești, iar acum, trebuia să devină stăpân pe petecul de pământ propriu. Ce aducea țăranul în noua situație de împroprietărit? O idee specială despre muncă. Munca fusese un chin impus de vechilii sau de isprăvniceii boierului. Un chin cu atât mai dureros simțit cu cât era, oricum, organizat. In regimul latifundiar, satele noastre au dus o viață de program sezonal impus de marii proprietari. Li se poruncia când să are și cât, când să samene, să secere, și așa mai departe.

Scos din acest regim tutelar prin împroprietărirea individuală, poporul avea nevoie de o educație a muncii și a economiei; avea nevoie să fie încadrat într'un nou program în propriul lui interes și în interesul general. Dar partidismul demagogic nu putea veni în mijlocul maselor, cu asemenea idei dezagreabile, menite prin natura lor să nu aducă niciun pospaiu de popularitate. Prin făgăduieli pe cât de plăcute pe atât de turbate, el a cultivat sistematic lenea, renunțarea la efortul sistematic creator, — fiindcă totul avea să vină deagata odată cu instalarea șefului la putere. Aceasta n'a însemnat o stagnare, ci o decădere și mai adâncă a vieții populare, o demoralizare și o anarhizare generală. Răul groaznic de care se leagă numele demagogiei partidelor e devastarea morală a sufletului acestui popor, desgărdinat din datinile lui oricât de primitive ar fi fost ele. După țărănism, ultimul exces demagogic l-a reprezentat cuzismul, făgăduind moșiile, pădurile, casele, și arătându-le concret, pe teren, care din ele erau de împărțit. Cu tot aspectul său antisemit, cuzismul, departe de a pricepe ceva din spiritul nou, n'a fost decât o exacerbare a demagogiei democratice. Și nu ne înșelăm când socotim că actele lui de anarhie nesocotită, pornită dintr'un biet creer dement de alcool, au pricinuit în mare parte proclamația cu suspendarea vieții de partid.

La aceasta se adaogă fenomenul curios al lichelismului politicianist. Viața politică a atins un punct de neutralizare a forțelor democratice prin ele înșile; — democrația s'a sinucis prin exces demagogic. Ea trebuia să moară ca orice se întemeiază pe minciună.

A reveni din nou la regimul partidelor ar însemna să reluăm dela capăt faza infernală, parcursă până azi. O experiență a zădărniciei zădărniciilor stă dovadă la această răscruce de drum.

Incotro ne vom îndrepta?

Noi nu știm fiindcă nu sîntem la guvern.

Dar ceeace știm absolut sigur e că există un drum al unei noi organizări sănătoase și reale:

DRUMUL PROFESIUNILOR SAU AL CORPORATISMULUI

E singurul leac, în stare să pună capăt pentru totdeauna demagogiei democratice și dezastrelor pe care le-a născut. Acest nou tip de organizare l-am schițat în acel Program al Statului etnocratic, ce se dovedește actual și necesar abia de acum încolo. Dacă regimul gogo-cuzist și l-ar fi însușit ca bază de guvernare, sântem siguri că soarta lui n'ar fi fost aceea a stelelor căzătoare, ce nu se mai întorc niciodată la orizont.

Momentul ar cere dela guvernanți o eliberare de prejudecățile lumii vechi și o viziune limpede a noului tip de așezare echilibrată, pe baze organice, a României noastre.

Nichifor Crainic

Mare succes de librărie!

SUFLET JAPONEZ

ROMAN
DE
Colonel GH. BĂGULESCU

BOLIDUL GOGO-CUZIST

Noi n'am crezut niciodată în gogoșile de tufă ale domnului Octavian Goga. La toate sforăitoarele sale tirade tricolore am zâmbit sceptici. Naționalismul său retoric nu ne-a sedus.

Ne știam pe de rost clientul: fals ca om, meschin și slab politician.

Cum era să credem, oare, că omul acesta care și-a dat fotografia cu autograf bancherului Blanc, omul acesta care de o viață întreagă e prieten cu plutocrația semită, bea ceaiul cu evreul Manolovici la Predeal, vine pe furiș la recepțiile doamnei Blanc dela București și se trage de brăcinar cu Alfred Hefter, cum era să fim atât de idioți ca să ne închipuim că dintr'o astfel de conștiință șovăitoare și destul de avariată, dintr'un bătrân bursier al consiliilor de administrație jidovești, gata! s'a ridicat peste noapte mântuitorul naționalist al României, Führerul, Ducele nostru?

Intre vorba și fapta d-lui Goga a fost întotdeauna cel mai flagrant desacord.

De aceea, când s'a constituit guvernul său din 29 Decembrie, am fost printre cei mai puțin entuziaști oameni din țara aceasta, am fost chiar triști. Și când a trebuit să scriem aici cuvântul de salut pentru noul regim, pentru naționalismul în numele căruia venea, am făcut toate rezervele asupra posibilităților de realizare ale d-lui Goga, cerând — tocmai de aceea — tuturor să-l sprijine, implorând pentru el ajutorul întregii lumi naționaliste, fiindcă, spuneam noi, peste oamenii pe cari îi putem iubi sau urî după preferințe, este angajată ideia națională și faptul acesta trebue să ne pună pe gânduri, să ne uniască oricum; că oamenii pot cădea la fund fără nici-o pagubă, dar ea rămâne compromisă grav. Din nenorocire, de ce ne-a fost frică n'am scăpat.

Nu ni se poate reproșa însă nimic. Am fost, ca întotdeauna, cinstiți și loiali, cu toate că prigoană ca sub cenzura aiuristă a lui Hodoș n'am îndurat nici chiar sub șobolani; am făcut totul, în ce ne privește, ca naționalismul, din cea dintâi confruntare nepregătită a lui cu realitatea, să iasă cât mai onorabil cu putință.

D. Goga însă n'a fost de acord cu noi, cu țara. El a ținut cu orice preț să arate că a rămas acelaș vechi și neserios politician pe care lumea îl cunoaște de mult și din drama unui neam întreg a făcut o comedie bufă, un motiv de exhibiții, de discursuri hodorogite, cu gest dezordonat și astenic, însfârșit totul ca să se pună în vedetă el, bătrânul cabotin, Muciolini fotografiat la gazetă încruntat și cu cămașă albastră ca bravul frizer Dascălu.

Cele patruzeci de zile cît a lehuzit la prezidenția consiliului, d. Goga a fost o caricatură. Miniștrii și-au făcut în vremea asta de cap. Hodoș, de pildă, îl înjura în gura mare pe Gheorghe Cuza; Gheorghe Cuza teroriza întregul guvern cu agenții lui electorali din Moldova; Gigîrtu sta bot în bot cu miliardarii jidani la banchete, și în timp ce Micescu se lupta prin Europa ca să mențină României alianțele și prieteniile ei tradiționale, Radu Lecca, omul nelipsit dela prezidenția consiliului de miniștri, regisa audiențele gazetarilor nemți la A. C. Cuza ca să saboteze politica externă oficială dând asigurări că: „mon ser, noi mergem cot la cot cu germanii"... Iar dacă acestui ridicul și penibil tablou îi adăogați numirile abuzive în guvern, droaia de neisprăviți puși care subsecretari de stat, care secretari generali — câte trei pe un loc — care comisari și paracomisari ai guvernului, guvernatoria absolutistă a lui Robu în Bucovina, ăsta instala în numele lui profesori universitari și punea svastici la prefectură, svastici la brațul vardiștilor, svastici la vespasiane, apoi teroarea dementă plus debandada generală economico-financiară, dacă adunați toate aceste grave erori nepermise unui regim înnoitor, vă puteți da seama că nimic nu deosebia vechile sisteme democratice de acelea ale „revoluției naționale" și că d. Goga, dacă nu era concediat cum a fost, trebuia să se prăbușească sub povara propriei sale incapacități dintr'un minut în altul și era mai rău.

D. Octavian Goga a fost victima unor idei false. Bărbat din vechea școală a veacului trecut, el a crezut că poate fasona și contraface spiritul nou al vremii după tipare bătrîne.

Lumea se aștepta ca o guvernare naționalistă să fie o guvernare revoluționară. Revoluționară în sensul constructiv, al unei schimbări structurale a Statului vechi și cariat de democrație, revoluționară mai ales în sens moral. Lumea aștepta Stat nou și intronarea unor moravuri noi. Or, d. Goga a făcut numai revoluție verbală. A căzut victima rutinei. Ce a făcut el? A dat afară din slujbe partizanii regimului trecut, printre care câțiva doctori jidani, și a pus în jimblă partizanii săi cu burțile lipite de șira spinării.

Atît. Dar asta nu se poate chema revoluție.

Incolo a menținut intactă întreaga moștenire a partidelor democratice. N'a suprimat o singură excrescență de pe organismul Statului. N'a redus măcar un post de dactilografă, o comisiune, o sinecură, un automobil, n'a economisit niciun leu Statului. Dinpotrivă.

Sub tirania electorului, ca orice bun democrat, d. Goga a dat frîu liber demagogiei celei mai deșuchiate. A dat pădurile Statului în jaf public, a eftenit cîteva articole de căror venituri directe veneau în tezaur, a desorganizat încasările oprind strângerea birurilor, a risipit cu nemiluita din buzunarul marelui nabab-Statul, dar nu a clintit măcar un singur fir de păr din zulufii de aur ai marilor cavaleri de industrie trustificată. Nici fierul, nici zahărul, nici sticla, nici cimentul, nimic din toate acestea nu s'a ieftinit. Et pour cause...

Un regim desarticulat, bîlbîit, fără niciun Dumnezeu, fără nicio pricepere gospodărească, fără linie morală, deși unele intenții bune n'au lipsit, — iată cum va rămâne în istoria politică „revoluția națională" de patruzeci de zile a d-lui Goga.

Și, ceeace a fost și mai grav, d. Goga care ar fi trebuit să realizeze marea împăcare românească, să reconcilieze țara cu ea însăși, să refacă sfânta comunitate națională, el — după nu știu ce metode (eu le-aș spune masonice) a învrăjbit și mai rău taberele, a provocat, a încăerat de moarte pe români între dînșii: d. Goga a fost, cât a putut să fie, un perfect comun divizor al românilor.

Regimul pe care nu-l regretă nimeni a fost așa dar o improvizație cu apariție meteorică, un bolid care a rătăcit câteva clipe pe cerul românesc și s'a prăbușit apoi vertiginos ca să se îngroape în pământ la nouă stânjeni adâncime.

Regimul Goga a fost mai mult un semn rău decît un guvern.

Al. Gregorian

Hrisov dela Mircea Voevod

Stau în sală curtenii cu rouă înbărburați,
Și este grea și cumplită furtună în zare peste semne.
Au vestit altarele că toamna ce vine, îndoliați,
Vor fi și poporenii și cuvintele ce vor să le'nsemne.

Și-atunci cu fruntea întunecată, dar cu biruință
Asupra sufletului ostenit de luptă și de nevoi,
A glăsuit Mircea Voevod, în necumpănă de credință,
Hrisov pentru întreaga creștinătate și pentru ai săi.

„Io, Voivod, ridicat peste Țara lui Basarab și peste rumâni
„Văzând că din neguri păgânii înalță răsboaie și-asuprire
„Cu rugăciune spre ceruri și spre vecinii cei creștini și stăpâni
„Pe meleaguri întinse am dat această carte drept isvodire".

„Furtuna cea aprigă se'ntinde și vrem să nu fie ispită
„Nici pentru ucigătorii de suflete și de credință;
„Căci vor să ne tragă'n robie și'n vieață de rob și de vită,
„De vii să ne ducă'n meleaguri ce sunt fără de biruință".

„In piept să ne'ncingem hotarul iubirii de oaste și slavă
„Și să năpustim peste veacuri cu întregul nostru norod
„Popoarele noastre creștine, cu țara vecină Moldavă
„Să fie biruitoare. Io Mircea Basarab Voivod".

C. Pârlea

Sărbătorirea d-lui prof. I. PETROVICI

„Societatea română de filosofie", de sub conducerea d-lui prof. Rădulescu-Motru, a avut admirabila idee de a omagia pe unul dintre cei mai iluștri colaboratori ai ei, d. prof. Ioan Petrovici, pentru treizeci de ani de activitate universitară. Inițiativă, luată mai de mult, s'a realizat în primul rând prin tipărirea unei vaste opere numite „Istoria filosofiei moderne", în două volume, care cuprinde o contribuție colectivă în împlinirea unui gol atât de adânc resimțit în cultura noastră. Opera aceasta impunătoare, a fost determinată de evenimentul sărbătoririi profesorului ieșean, căruia îi este închinată cu titlu de omagiu, ca una din cuceririle de preț din rândul celor mai înalte preocupări.

Nici nu se putea un dar mai scump și mai util care, pe lângă semnificația lui simbolică, ocazionează o adevărată sărbătoare a culturii noastre prin marele interes ce-l servește. Și este în desăvârșit acord cu pasiunea filosofului Ion Petrovici, al cărui ochi deprins să îmbrățișeze larg domeniile spirituale, peste vremelnicii, trebue să fi inspirat și gestul admiratorilor săi.

Ședința festivă a fost fixată pentru Duminica trecută (13 Februarie), la Fundația Carol I, când, mai mult decât probabil, ar fi coincis cu un moment în care s'ar fi putut vorbi despre un fel de recunoștință națională pentru înaltele merite și însușiri ale profesorului, despre triumful său într'un domeniu din care școala românească, bunăoară, ar fi tras foloase de negrăit.

Dacă această coincidență n'a mai fost posibilă, din însăși înlăturarea ei a rezultat un farmec cu totul inedit, s'ar putea spune o desăvârșită împlinire a unui grandios destin de filosof. Oamenii aceștia, ca și poeții, sunt într'adevăr cele mai docile jucării pentru capriciul realității, dar sunt uriași prin sborurile lor și prin depășirea în care-i absoarbe împărăția visului. Apoteoza nu este decât trecerea dela o înfrângere terestră, pe culmile eterne ale gândului, spre care a năzuit o viziune sacră, iar biruința cea mare e reintegrarea în propriul tău elan, după aventură, când se poate gusta o fericire sublimă.

Ce minunate lucruri s'ar putea scrie despre această fericire, de către aceia care au fost meniți s'o trăiască!...

Așa încât, sărbătorirea d-lui prof. Petrovici s'a săvârșit dincolo de surpriză și cotidian, într'o atmosferă caldă, de familie, cu sensul unor vibrante mărturisiri de recunoștință.

Față de d-sa nu se poate vorbi decât în superlative, astfel că însărcinații înaltelor foruri de cultură care au venit Duminecă la Fundație, au fost unanim înzestrați cu acest dor, atât de necesar pentru misiunea ce-o aveau. Nu era ceva protocolar sau de circumstanță, — cât sunt de inutile asemenea procesiuni! — era o sărbătoare sinceră a convingerilor profunde și un prilej de superiorizare ce ni se oferea tuturor. Foști profesori ai sărbătoritului, — venerabile figuri albite în migăleli de cuget, — colegi de școală și colegi de vocații, elevi ai săi și prieteni, toți au venit să spună lecția de admirație pentru acela căruia i se cuvenea.

Sunt emoționante asemenea clipe și, precum s'a putut vedea, însăși d. Petrovici, care are o anumită tărie sufletească, a fost atins de dogoarea lor. I se spunea adevărul despre om și despre îndrăsnelile sale, iar adevărul acesta era în inimile tuturor acelaș și se confrunta, desigur, și cu cel știut de conștiința sărbătoritului.

Fie-mi îngăduit, totuși, să subliniez aici, nu din prietenie sau din netărmurita admirație ce o am față de profesorul Nichifor Crainic, ci din respectul cu care sunt deprins pentru ierarhia lucrurilor, discursul pe care l-a rostit d-sa în numele revistei „Gândirea". Prin el s'a conturat luminoasa personalitate a sărbătoritului, în uriașa ei semnificație pentru spiritul nostru autohton, și i s'au descifrat temeiurile pe care s'a clădit o operă de cugetare în simbioză cu urcușurile sufletului românesc. Sub acest raport trebuesc privite ascensiunile filozofului român, după cum ne îndeamnă propriile sale mărturisiri scrise sau rostite, pentru ca să pricepem mai bine că în d-sa se identifică aspectul nostru lăuntric.

Filosofia ca și poezia, are o puternică nuanță lirică. Ea înviază sau creiază idei, dar nu e mai puțin adevărat că toate se săvârșesc la o temperatură de febră și sunt în strictă dependență de structura și valoarea personalității care le produce.

Din această pricină aspectele sunt atât de variate și sensurile atât de contradictorii. Ideile sunt convingeri, trepte de credință ale unui anumit sistem. Ele sunt în conformitate cu natura celui care le profesează și au atâta luminozitate și adevăr, cât le poate împrumuta sufletul său.

Deaceea, unele, șchioapătă, altele se justifică filosoficește prin starea de confuzie pe care o întrețin, precum sunt și din acelea care vin în conflict cu cele mai simple adevăruri.

Omul de gândire și creație filosofică, nu e însă sclavul unei idei sau al unei inspirații, care și-ar putea avea puterea ei de seducție, dar în acelaș timp ar putea să constitue o gravă erezie. Și nu e nici acela care distruge totul pentru fulgerarea u-unei chemări de sus și să ancorez în vers, ci acela care izbutește să cucerească o poziție înaltă, un domeniu definitiv pentru căile superioare ale vieții. Popasul acela de reconfortare și mângâiere, de depășire și evadare din haosul terestru, trebue să fie în ultimă concluzie, năzuința omului de gândire. Nu se poate neglija aspirația către tărâmurile pure ale nevăzutului.

Eu nu știu dacă Dumnezeu există sau nu, în cer, dar simt o nevoe arzătoare în mine, pentru a învinge puterea cu care pământul stărue să mă absoarbă, pentru un echilibru necesar simt că trebue să răspund unei chemări de sus și să ancorez în slăvile eternității care mi se arată de-asupra. Și atunci, cred în minune și cred în rânduelile și 'n împărăția lui Dumnezeu! Iubesc munții cu toată văpaia sufletului, pentrucă ei îmi arată că însăși materia în frământările ei de început, a năzuit spre calea de mister a văzduhului.

Filosofia nu-și poate căuta în altă parte temeiurile și nu poate tăgădui asemenea adevăruri, căci ar rămâne o simplă gimnastică a minții. E tocmai ceeace demonstrează opera de gândire a filosofului Ion Petrovici și marea sa distincție între valorile contemporane. E o mândrie pentru noi de a putea avea un ambasador al minții, cu puteri de impresionantă altitudine, care să ducă în academiile marilor culturi ale Apusului, cuvântul de împăcare între filosofie și credință. Predestinarea sa pentru această misiune, e una din binecuvântările ce ne-au fost date.

Când s'au produs primele sale începuturi, acum treizeci de ani și mai bine, preocupările filosofice la noi, erau aproape în pragul inițial.

Lipsea un mediu favorabil desvoltării mai îndrăsnețe și totuși, în pasiunea care stăpânea sufletul tânărului avântat, a găsit forța trebuitoare pentru a-și croi un drum propriu. Drumul acesta n'a fost numai al său, precum se poate dovedi astăzi, ci al tuturor preocupărilor spirituale care au intrat într'o epocă de entuziasm și neîntrerupte afirmări.

E destinul oricărei culturi, care are norocul la un moment dat, să intre sub fruntea tutelară a unei personalități hotărîtoare. D. Petrovici a devenit centrul luminos în contribuția noastră filosofică și dotările sale excepționale l-au ajutat să-și împlinească menirea. Expresie a celei mai desăvârșite inteligențe, a creiat acea dispoziție pentru farmecul și deliciile minții, dăruite cu rară bogăție firii sale.

Realizat deopotrivă în filosofie, în literatură ca și în arta cuvântului, d-sa a creiat un stil al elitelor, prin modul său de o eleganță seducătoare. Era cu neputință ca un spirit de atâta înaltă perfecțiune să nu-și lămurească adevărul nepieritor și să nu ajungă la realizarea unei armonii de gândire și simțire. Filosoful Petrovici a rămas pe linia neamului și a credințelor lui, demonstrând magistral că această consecvență e o condiție a cărturarului și a oricărei depășiri.

Ce binefăcătoare a fost pilda aceasta pentru atâți intelectuali, care nu aveau busolă sau și-o pierduseră în vuetul atâtor chemări.

La sărbătorirea de Duminică, în scurta sa mărturisire, dintre toate blazoanele câte i se cuveneau, d. Petrovici a reținut mai cu deosebire pe acela de profesor. Era o permanență a vieții sale și marea dragoste din copilărie; un rost de împlinire a destinului care-și avea isvoarele în nobilul său neastâmpăr. Catedra cu misterioasa ei putere de inspirație, cu sacra chemare la o procesiune a minții pe care n'o mai cunoști!...

De-acolo profesorul va fi cules bucuria, destăinuită la un popas de reculegere pentru marele ei înțeles: „Am cunoscut un fel de încântare și desfătare din orice sclipire de talent"... Câtă fericire pentru cine poate vorbi astfel!

Despre opera sa filosofică de până azi, a spus că închee un capitol, după care va veni cel hotăritor în care va pune esența gândirii sale proprii. Acolo, desigur, se va deschide o cale peste vremelnicii, pentru sborul învăpăiat al acestui magicean, cum l-a numit cu drept cuvânt d. Nichifor Crainic.

D. Petrovici era în fața credincioșilor săi și se cuvenea să le împărtășească o bucurie pentru ziua de mâine. Fiindcă cei care veniseră să-l salute pentru cele trei decenii, n'au adus cu ei numai suflet de sărbătoare, ci și o dragoste de familie pe care eu am văzut-o cu emoție, exprimată într'o spontană ridicare a tuturor, fremătând cu brațele întinse către figura luminoasă a sărbătoritului.

Era un flux de admirație și recunoștință din care se desprindea ceva de evlavie și venerație.

„Azi am o clipă de emoție — a recunoscut și d-sa. Dar mâine, mă va cuprinde iarăși elanul muncii și al datoriei, care conțin rezerve inepuizabile, capabile să înlocuiască alte isvoare de fericire, care au dispărut.

In sentimentul acestei regăsiri cu înțelesul adânc al vieții, e taina mulțumirii și a încântărilor desăvârșite. Filosoful se întoarce la patima lui, se 'ntoarce cu graba pe care i-o dă setea de creație și trăirea exclusivă în spațiul gândirii sale. E o mângâiere necunoscută de alții, fiindcă o aduce sborul de deasupra oceanului de patimi.

Dar la Fundație, admiratorii d-lui Petrovici îl invitaseră la un popas al vieții după un număr de ani, a căror socoteală pare'ar fi fost mai bine să nu fie făcută. Sunt unele tresăriri care dor și măsurătorile de vârste cu cât sunt mai lungi, cu atât sunt mai întristătoare. Sărbătoririle au defectul acesta că înaintea oricărei expresii de bună urare, te întâmpină cu acel necruțător memento! Replica d-lui Petrovici dată acestui mut înțeles, a fost sublimă: „din această atmosferă, sufletul meu nu va extrage umbra de melancolie, ci forța de creație viitoare".

Era într'adevăr o expresie vibrantă de întinerire, o pregătire primăverească pentru lucrul în care ne-a introdus mărturisirea sărbătoritului.

Când ai privilegiul unei superioare desfătări, anii stau pe loc, uitați undeva, fiindcă peste rostul lor, „crește uriașă flacăra minții".

D. Petrovici calcă în picioare veacul!

Pan. M. Vizirescu

In sus

Iau țarinile'n poală și holda aurie
Le caut reveneala mâncasă să le-o fur
Spre măgura tăriei, răstită, să mă'mbie
Că vreau pământul țării să-l spânzur în azur.

Să văd, de sus, din slavă, cum arde, Bărăganul
Și cu nămiezi pe haturi, să poposesc, plugar
De unde, Doamne iartă, să-mi pui în care, Lanul
Dar Dealul Mare umed, și gârbovit de teascuri
Cum să-i opresc cascada de vin gâlgâitor ?!
Și cum să-l port pe umeri să-l hrămuesc în teascuri
Și viei intomnate să-i fiu viticultor.

Și muntele, ce doarme cu piscul în lumină
Și 'n picie nepătrunse, cum să-l târăsc pe drumuri ?!
Dar plaiul cu mioare și valea chitelină
Cum să le fiu eu baciul și să le mii duiumuri.

Și totuși mă încumet spre unduiri de zare
Și iată-mă cu piscul spărgând tăceri senine.
Și Țara unde este că n'o mai văd de soare ?!
Da. Țara-i pretutindeni că pururi e cu mine.

Petre Paulescu

PLAGIATUL PROF. GRIGORIE CRISTESCU

(V.)

Este revoltător să constați că indignarea noastră prea arare se consumă în faptă. Obișnuit, ne îndignăm platonic, tragem o înjurătură, tot atât de platonică și gata...

Iată, s'a încheiat o lună de zile, de când toată lumea știe și se revoltă împotriva rușinosului plagiat al prof. Gr. Cristescu. Este o satisfacție generală, care răscumpără multe dușuri aspre, administrate cu îndrăsneală de acest cavaler al purității integrale. Dar atât, căci până acum prof. Cristescu nici n'a plecat, nici n'a fost alungat dela catedră. Fiindcă oricât ar fi de aspră penița mea, asprimea cea mare va trebui s'o simtă prof. Cristescu altfel și de altundeva.

Intr'adevăr mi-s'a reproșat, sub onorabilă iscălitură, că sunt sălbatic de crud cu personalitatea morală și științifică a acestui pedagog pastoral. Ofer chiar astăzi prilejul de amară decepție celui care a crezut astfel. Căci iată ce scriu despre Grigorie Cristescu cei doi mari și buni ai lui, împreună cu care formează o trinitate de paradoxală factură. Citez: „Preotul Grigore Cristescu vine dela Academia teologică din Sibiu. A publicat o seamă de lucrări, pe cari în parte le-am citit. Științific nu e nimic în ele. Cea mai pretențioasă, o lucrare cu considerațiuni psihologice, e jenantă prin analfabetismul ei lemnos. Părintele Grigore este un temperament liric, fără posibilități de realizare; scrisul îi e deci retoric, umflat, gol, pretențios și fără niciun fel de rezonanță. Persoana spirituală a c. sale nu inspiră simpatie, iar opera-i științifică nu impune respect..." (Nae Ionescu, Cuvântul, 30 mai, 1930). Tot în „Cuvântul", din 23 Sept. 1930 citim: „...doctorul Grigore Cristescu, profesor la facultatea de teologie din București. Numitul nu este om necunoscut. Intr'un fel, domnia-sa s'a făcut chiar celebru. Datorită domniei-sale, literatura, ca să zicem așa, românească, s'a îmbogățit cu un tip interesant: Iisus Hristos în uniformă de ofițer (nu și de plutonier — e drept!), cu binecuvântarea pe buze și „paștili"'n cerul gurii; cu iertare și iubirea în suflet, cu revolverul la centură și sabia'n mână. Cum a ajuns profesor peste facultatea de teologie, e poveste lungă și murdară. De ce prestigiu se bucură acolo..." și mai departe: „Doctorul Cristescu este un om de lume — rumen, cu c'oculeț, pomădat, ochelari scumpi, cu tabacheră de aur, cu pietre, straie elegante; interesat la fluctuațiunile prețului țuicii, băutor de bere, cafea și tutun; cu somn regulat după masă bună, cu valeți și ore fixe de primire".

Toate aceste aprecieri sunt iscălite de G. Racoveanu. Prin urmare, un portret rotunjit de penița competentă, fiecare în meseria ei, a doi actuali prieteni ai prof. Cristescu: Nae Ionescu și G. Racoveanu. Cel dintâiu îi dă un just certificat de valoarea științifică a lucrărilor lui, iar cel de al doilea îi iscălește certificatul de moralitate, pe care eu însă nu-l semnez. Ce are de zis părintele V. Gh. Bulnariu în fața acestor texte? Sunt tot mistificări? Dar despre asta în altă parte. Acum să mai reproducem din celebra operă a acestui renumit „poseur" întru toate. Deschideți „Invățători și sfinți..." a lui Cristescu, și „Physionomies de Saints" a lui E. Hello și urmăriți-i paralel :

E . HELLO

Cette interpellation directe, qui part de l'orateur pour aborder personnellement chaque auditeur est le caractère de cette parole vivante.

L'orateur moderne évite généralement les allusions individuelles il embrasse l'ensemble des hommes et des choses, et croirait manquer à l'une des nombreuses lois de sa dignité s'il avait l'air de savoir le nom de ses auditeurs, de les considérer comme ses enfants et de leur adresser personnellement des conseils privés.

Il semble ignorer leurs affaires et ne pas s'occuper de leurs maison. Quelque chose d'officiel a pénétré partout. Une certaine grandeur peut très bien se rencontrer dans certaines façons de parler et d'agir.

Le syle a sa solennité qu'il ne faut ni exagerer ni meconnaitre. Une certaine largeur d'horizont peut exclure ou exiger un certain ton, et les convenances changent avec les moeurs qui les produisent.

Mais il faut se souvenir des parfums qui s'échappaient (p. 36) d'une éloquence paternelle. Il faut se souvenir des communications chaudes et tendres qui se faisaient entre l'orateur et l'auditeur, entretenues par la sollicitude de l'un et par la soumission de l'autre.

Saint Jean Chrysostôme est peut être l'exemple le plus complèt et le type accompli de cette éloquence, si contraire à la nôtre, si pleine d'oubli pour elle même l'oubli de soi!...

Ce charme est si rare qu'il embellit et colore, quand il se rencontre, même isolé, là où manque la couleur.

Peu de créatures sont assez complètement disgracieux pour ne pas devenir gracieuses en quelques façons, si elles recoivent le don sublime de ne viser a rien, et de s'oublier parfaitement.

Cet homme si simple, ce conseiller si intime et si tendre était, vis-à-vis de l'injustice puissante, d'une fierté et d'une audace a toute épreuve. L'histoire d'Eutrope semble un cadre placé là tout exprès pour enchasser la grande figure de Chrysostome.

Dans le superbe discours, que la circonstance extraordinaire où il fut prononcé, transforma un événement public, il apostrophe encore, et plus directement que jamais un de ses auditeurs. Mais de quelle voix il lui parle ! Avec quelele autorité ! avec quelle douceur ! Avec quelle grandeur ! Quel drame que ce recit ! Comme il est superieur aux drames de l'histoire ancienne ! (p. 37) supérieur par l'interet, superieur par l'enseignement, superieur par le pathetique ! Et comme il est moins célèbre ! Que de gens savent par coeur Cornelius Nepos, et parfaitement édifiés sur le compte de Pélopidas, d'Atticus, n'ont pas un souvenir précis, du rôle historique de Saint Jean Chrisostome et de son attitude magnifique devant l'empire et devant l'empereur ! C'est que le christianisme est là. C'est pourquoi les hommes se taisent et oublient. La proximité de Dieu se mesure à leur injustice.

Leur méconnaissance est le témoignage qu'ils rendent à la vérité. (p. 38).

GR. CRISTESC U

Interpelarea directă, care pornește dela orator, ca să se adreseze personal fiecărui ascultător, este caracterul acestui cuvânt viu.

Oratorul modern evită îndeobște aluziile individuale; el îmbrățișează totalitatea oamenilor și lucrurilor și pare a crede a lipsi dela una din numeroasele legi și datorii ale demnității sale dacă ar avea aerul că știe numele auditorilor săi, de a-i socoti ca pe copiii săi, și de a le adresa personal sfaturi private.

El pare a le ignora interesele și a nu se ocupa de casele lor. Ceva oficial a pătruns pretutindeni; o anumită măreție poate foarte bine să se întâlnească într'un anumit fel de a vorbi și de a lucra.

Stilul are solemnitatea lui pe care nu trebue nici s'o exagerăm, nici s'o nesocotim. O anumită lărgime de orizont poate exclude sau pretinde un anumit ton și convenientele se schimbă cu moravurile care le produc.

Dar trebue să ne amintim de miresmele alese cari se desprindeau din elocvența părinților sfinți, să ne aducem aminte de împărtășirile calde și duioase dintre vorbitor și ascultător, întreținute prin solicitudinea unuia și supunerea celuilalt.

Sf. Ioan Hrisostom e poate exemplul și tipul cel mai desăvârșit al acestei elecvențe, atât de deosebite de a noastră, atât de plină de uitare de sine !...

Acest farmec e atât de rar încât el, înfrumusețează și colorează când se întâlnește chiar izolat, acolo unde lipsește culoarea.

Puține făpturi sunt atât de complect dizgrațiate ca să nu devie grațioase într'un fel oarecare dacă ele primesc darul sublim de a nu ținti la nimic personal și de a se uita pe sine. (pag. 26).

Acest om atât de simplu, acest sfătuitor duhovnicesc atât de intim și de duios era în fața nedreptății silnice de o mândrie și de o îndrăzneală gata de orice. Istoria lui Eutropiu pare un cadru așezat anume pentru a prinde marea figură a Sf. Ioan Hrisostom.

In superbul discurs pe care circumstanța extraordinară în care fu rostit îl prefăcu în eveniment public, el apostrofează și mai direct decât oricând pe unul din ascultătorii săi. Dar cu ce glas îi vorbește! Cu ce autoritate! Cu ce dulceață! Cu ce măreție! Toată cuvântarea aceasta e o dramă! Și cât de superioară e această dramă dramelor istoriei vechi! Superioară prin interes, superioară prin învățământ, superioară prin patetic! Și totuși cât de puțin celebră este ea! Câți oameni care știu pe de rost pe Cornelius Nepos și sunt perfect edificați asupra lui Pelopida și Aticus, nu au, totuși, o amintire precisă despre rolul istoric al Sf. Ioan Gură de Aur, și despre atitudinea lui magnifică față de imperiu și împărat ! Oamenii tac și uită pentru că e vorba de Hristos. Apropierea lui Dumnezeu se măsoară după nedreptatea lor.

Necunoștința lor e mărturia pe care o dau adevărului. (p. 27).

Aici punem punct celui mai masiv plagiat din câte cunoaștem. Nu însă plagiatelor prof. Cristescu. De acestea va mai fi vorba, pentru că în fiecare pagină scrisă de el, flutură gândul altcuiva, tremură efortul alb al altui creer. De pildă, a fost vorba de noul tip al literaturii noastre : Iisus Hristos, ofițer ! Credeți că-i aparține ? Gh. Racoveanu îl execută cu ironie și trece mai departe. Il invită însă să se oprească asupra acestei probleme grave : Iisus în viața modernă, cum îi zice Gr. Cristescu, sau : que ferait Jésus à ma place ? Cum se întreabă Wilfred Monod, în cartea lui de meditații : „Prière et silence", muza protestantă a ortodoxiei prof. Cristescu. In acest Monod, d. Racoveanu, este toată teologia lui Grigore Cristescu și ceva în plus : un creer care cugetă singur și adânc. Pe d-ta te face să râzi pastișările parodiate ale lui Grigorie Cristescu ? Deschide-l însă pe Monod. Acolo problemele sunt înalte și grave. Și nu vei mai râde.

Dacă aș ști că prof. Cristescu așteaptă sfârșitul acestor articole, cum am auzit, ca să mă poftească în fața justiției, aș pune aici punct. Cum însă sunt sigur că nu-mi va face niciodată această plăcere, voiu continua, până când, vorba d-lui Nae Ionescu, se va înțelege, acolo unde trebue, că un profesor venit la catedră „cu astfel de moravuri", trebue s'o părăsească fără întârziere. Chiar atunci când se numește Grigorie Cristescu și când a ocupat-o cu „surubării" cum a scris, la timp, d. Gh. Racoveanu.

Niță Mihai

GHEORGHE STĂNOIU

Lei	1 MILION	Anexă No. 295.795 S II
„	1 MILION	Anexă „ 222.065 S I
„	1 MILION	Anexă „ 237.228 S I
„	1 MILION	Anexă „ 237.228 S II
„	1 MILION	Anexă „ 350.400 S I
„	1 MILION	Matcă „ 3895 S II

400.000	No. 3550 S I	400.000	No. 40.085 S I
400.000	„ 3550 S III	200.000	„ 49287 S I
200.000	No. 65483 S I	200.000	„ 49287 S II
200.000	„ 65483 S III	200.000	„ 32489 S

37 câștiguri de 1[illegible] și alte numeroase de 70.000 etc.

NOII MILIONARI sunt D. Vasile Postelea comerciant București, Profesoara Maria Pavlov Silistra, Pensionarul Anghel Bena Sibiu și alte diferite persoane.

MIGRAŢIUNEA POLITICĂ

Sunt unii oameni — şi fericiţi cei ce pot fi astfel — a căror linie de viaţă — atitudini, idealuri, iniţiative. — coincide perfect cu linia destinului lor; linie care se poate observa ca o lentă evoluţie crescută unitar, cu toate inevitabilele accidente care-i fac mai pitoresc parcursul. Se pare că un fel de entelechie sufletească miraculoasă prezidează la naşterea tuturor acţiunilor lor. Zarea limpede este însă privilegiul a foarte puţini.

Se întâmplă însă adesecri, odată sau de mai multe ori în viaţa unui ins, schimbări parţiale sau totale de perspectivă. Felul de a privi un lucru, astăzi, devine în întregime altul, mâine. O anumită optică valabilă până ieri, este socotită falsă astăzi şi înlocuită cu o alta, dacă nu diamentral opusă, cel puţin depărtată de ea în unghiu de 90 grade.

Dar acestea sunt lucruri de prea mică importanţă pentru a insista mai mult asupra lor. Ceiace stârneşte admiraţia noastră sunt acele formidabile cataclisme psihologice pe care le cunoaştem cu toţii sub numele de convertiri. Cunoaştem din lecţiile care ne-au pasionat în anii cei mai frumoşi ai tinereţii noastre o seamă de astfel de cazuri.

Dintre toate, cea care ne sguduie în cel mai înalt grad, este convertirea religioasă. De un dramatism ce depăşeşte toate posibilităţile de invenţie literară, provocând chinuitoare agonii de conştiinţă, calea dela începutul conflictului şi până la ultima transfigurare, este drumul dela pretoriul lui Pilat până la Golgotha şi dincolo de ea, la apoteoza învierii. Dela convertirea miraculoasă depe drumul Damascului şi dela divinul numid dela Tagaste, autorul acelor fulgurante *Confessiones*, până la indianul Sundar-Singh şi italianul Giovanni Papini, calea convertirii sguduitoare a fost partea spiritelor alese, harfe ale graţiei. Convertirea politică îşi are şi ea reprezentanţii ei de mai puţină glorie, la care însă convertirea nu coincide neapărat cu trecerea în lagărul advers, nici cu schimbarea totală de obiective, prin orientarea expresă către polul opus, ci mai mult cu o abdicare dela combativitatea iniţială, dacă nu cu o objurare parţială sau totală, menajându-şi, în timpul care urmează acesteia, zonele sufleteşti proaspăt cicatrizate.

In lumea politică românească s'a petrecut — în deosebi în ultimele săptămâni, dela venirea guvernului prezidat de d. Octavian Goga — acest fenomen numit de noi migraţiune politică, ce ameninţa să devină o adevărată epidemie. Ne obişnuisem de multă vreme cu maleabilitatea de conştiinţă a politicianului român, conştiinţă atât de accentuat maleabilă, încât se apropie foarte mult de structura lichidelor care, precum ştim dela fizică, iar forma identică a vasului în care le torni. Migraţiunea aceasta este tot aşa de periodică la orice schimbare de guvern, caşi drumurile ciobanilor dela munte la câmpie şi invers, sau ca plecarea cocorilor spre ţările calde, plecări ce ne întristează cerul nostru de toamnă. Proporţia pe care a luat-o acest fenomen în ultima vreme ne copleşeste cu îngrijorare şi ne sileşte să medităm asupra unor lucruri atât de puţin nobile.

Am spus că suntem obişnuiţi cu aceste viraje în linie frântă, zigzag capricios şi sens invers. Faptul că se vopsesc cu atâta uşurinţă cămăşile ideologice, nu ne miră şi nici nu ne interesează atât de mult, căci ştim, cum zice undeva Papini, că cel ce nu vrea să-şi păstreze o tunică ideologică monocromă, fie ea albă sau neagră, ajunge în cele din urmă să-şi întocmească un costum multicolor de arlechin. Ceeace însă jicneşte deadreptul moralitatea rectilinie şi de riguroasă intransigenţă a tineretului, este faptul că aceste migraţiuni obişnuit periodice se vor, cum spuneam într'unul din articolele trecute, convertiri inspirate de o miraculoasă revelaţie. Şi lucrul acesta nu vrem să-l credem cu nici un chip. Botezarea în crezul naţionalist cere un lung catehumenat şi o aspră Canossă. Nu putem admite deloc o intervenţie miraculoasă. Aceste convertiri au un scop; neapărat, unul concret şi palpabil. Şi care poate fi scopul acestor convertiri cu bine precizată şi utilă finalitate?

Este, o spunem noi şi o crede toată ţara, epicul ciolan de ros, aceasta rând pe rând cu cucerită şi pierdută Troie a ateizilor politicieni, care ciolan vine dela latinescu os, ce — n'am intenţii de plagiat, înseamnă gură; adică, în tot cazul, ceva bun de mâncat. Însă nu ciolane cum i se aruncau de la masă odată cu firimiturile acelui Lazăr din parabolă. Aceasta este numai un fel de a vorbi, o metaforă sugerată de ciolanul propriu zis, nelipsit din menu-ul favorit al unor animale domestice. Cum altfel am putea să ne explicăm trecerea în iureş dela o extremă la alta, în genul incursiunilor lui Bindea? Intransigenţele cele mai irevocabile, adică aşa cum păreau mai înainte, se topesc astăzi în pactizări amiabile.

S'a pronunţat în unele locuri, la cei cari au rămas cu deştu'n gură în aşteptarea ceasului din fabulă, caşi la cei detaşaţi de frământările sterile, numele de trădare. Nu credem că este vorba de aşa ceva. Termenul ni se pare nelalocul lui. Ştim că politicianismul român utilizează cu aceeaşi desinvoltură sperjurul multiplu şi minciuna cu eficacitate polivalentă, caşi gimnastica de credulităţi a şalelor şi elasticitate a grumazului. Suntem obişnuiţi să-l vedem bătând metanie la cei mai variaţi stareţi politici, alternativ.

Dar ca să trădezi, e nevoe ca să ai mai întâiu ce trăda, adică un capital impresionant de idei sau idealuri. Ori vidul ideologic şi neantul sufletesc nu pot fi trădate. Totuşi poate fi vorba de păstrarea unui anumit echilibru şi respectare a unui elementar bun simţ. Nu de altceva, dar cu timpul o să ajungem să întâlnim pe stradă, la restaurant sau la spectacole, numai oameni în haine bălţate. Şi, pe onoarea mea, nu e deloc agreabil.

Acestea însă le-am spus mai mult în treacăt, ca o constatare. Până în ziua cea mare, când se vor lămuri prin foc şi iarbă şi trestia şi aurul şi arama.

Horia Niţulescu

TINERETUL ŞI CULTURA

In articole şi studii pline de un tragism, care nu e întotdeauna sincer, se spune că trăim un veac de frământări, că epoca noastră înseamnă decadenţă, că în sfârşit ceea ce caracterizează psihologia omului modern, e un sentiment de teamă cosmică şi de renunţare la personalitate de dragul unei contopiri în massă, în social, ca animalele acelea de stepă africană cari se adună în turmă când aud răcnetul leului şi se freacă unul de altul ca să aibă cât mai precis sentimentul unei tovărăşii. Eu cred că pentru cineva care-şi mai poate permite luxul de a judeca şi despre alţii, sau şi pentru alţii, rezultatul unei priviri de ansamblu e de o sfâşietoare tristeţe. Şi cred că tristeţea înţeleasă mai mult ca atitudine critică faţă de actualitate decât ca sentiment general, constitue nota dominantă a elitelor de azi.

Poate că e consecinţa unui punct de vedere subiectiv această constatare melancolică, pentrucă îmbrăţişează problema sensului actualităţii tocmai prin prisma culturii. Dispreţul omului modern faţă de valorile culturii e însă atât de pronunţat, încât tristeţea unora dintre noi îşi are cauze bine stabilite. Mi se pare valabilă observaţia celor cari văd în psihologia umană actuală puternice amprente zoologice, căci colectivismul gregar al masselor corespunde unei puternice tendinţe anticulturale. Apropierea de animal, fanatizarea politică a mulţimilor adunate de spaimă în jurul unui şef care ia aparenţe de păstor, depărtează fatal de ceea ce izolează pe om în sfera intimă a judecăţii lui. Cultura nici nu poate fi concepută decât ca rezultanta unui efort spiritual care cere înainte de orice *concentrare în singurătate* sau cel puţin îndrăzneala de a rezolva ceva din punct de vedere strict personal.

Care e situaţia României faţă de noua atitudine a omenirii? Abia ieşită de sub focul întregitor al războiului, abia începând a-şi afirma o personalitate culturală, ea a fost surprinsă de vâltoarea marei spaime care cutreeră globul. Tineretul a renunţat numaidecât la rolul imens pe care era sortit să-l joace, integrându-se repede curentelor politice, adorând idoli, renunţând la continuarea unei culturi româneşti pentru a se contopi într'o massă uniformă unde fiecare gândeşte la fel şi se închină pe traiectoria aceluiaş gest. Psihologia de turmă a devenit astfel doctrină iar unii dintre cei convertiţi s'au transformat în doctrinari, ca şi cum e nevoe de o doctrină ca să mergi în cadenţă şi să strigi când strigă vecinul tău. Tineretul a renunţat deci la misiunea de a întregi proaspăta şi fragila cultură românească, pe care uneori o dispreţueşte sau chiar o urăşte fără a încerca însă să o înlocuiască printr'una nouă. Abia concentraţi într'un sâmbure etnic unitar, conţinând neaşteptate virtualităţi de eflorescenţă culturală, ne-am şi grăbit să abdicăm dela orice ambiţie, conturându-ne, conştienţi sau nu, un destin de cea mai mediocră calitate, definit cu anticipaţie prin *anti-cultură*. Căci un tineret care renunţă să creeze pentru a se lăsa dominat de crezuri politice, îşi anihilează dela început orice potenţă creatoare. România va deveni poate o putere politică însă numele ei nu va mai figura nici în biblioteci, nici în muzee. Şi e nespus de trist să-ţi pregăteşti singur un asemenea cavou în care să urle a pustiu vântul tuturor neputinţelor.

Criza spirituală care ne bântue e cu atât mai accentuată, cu cât momentul politic pe care-l străbatem e mai lipsit de siguranţă. Şi poate avântarea în politică a tineretului îşi are origina în neîncrederea faţă de regimul care ne-a condus până acum. Atâtea frământări inutile au trecut peste noi, atâtea formule au falimentat pocnind şi risipindu-se ca nişte baloane de săpun, încât refugiul tineretului pe platforme politice proprii îşi are o explicare destul de scuzabilă. Se pare însă că vremurile au început să se limpezească. Increderea îşi reia locul în suflete ca o barcă ancorată după furtună în rada sigură a portului. Şi e necesară această încredere nu numai pentru mersul normal al ţării dar şi pentru limpezirea acelora dintre noi cari s'au grăbit să se încadreze, sub porunca spaimei, în cârduri politice. Recăpătându-şi încrederea în posibilitatea de a rămâne singuri fără nicio primejdie, tineretul va consimţi să-şi asume răspunderea de a continua minuscula dâră de lumină a culturii româneşti, crezând în existenţa viitoare a unui focar uriaş sub căldura căruia să-şi afle şi alţii adăpostul. Nădejdea în putinţa de realizare a unei mari culturi româneşti o poţi avea însă numai în afara oricărei degradări politice. Trebue înţeles odată pentru totdeauna că a evada din bibliotecă şi a accepta dictatura unui sediu politic, e tot ce poate dizolva mai sigur sufletul unui tineret care nu-şi mai înţelege menirea.

Vintilă Horia

ARCADIE AVERCENCO

DESMINŢIREA UNOR AVENTURI ALE BARONULUI MUNCHAUSEN

— ARTICOL ŞTIINTIFIC —

TABLETELE Togal Remediu Sigur la: Reumatism-Gută Răceli-Nevralgii

In viaţa mea, am citit o groază de cărţi. Imi plăcea să citesc mai ales descrieri de aventuri demne de credinţă, ale oamenilor neînfricaţi.

Să te gândeşti numai: unii oameni au avut în furtunoasa lor viaţă atâtea aventuri, că nu le poveşti în zece volume!

Când citeam, ochii îmi străluceau, obrajii ardeau, pumnul mi se încleşta, ca şi când strângea mânerul unei săbii; genunchii mi se înţepeneau, ca şi cum voiau să împingă un cal pur-sânge, inima îmi bătea puternic, iar gâtul... ce să vă mai spun: trăiam tot ce citeam, parcă eu însumi luam parte la toate aceste încăerări, bătălii şi aventuri amoroase, cot la cot cu d'Artagnan, Casanova şi Cyrano de Bergerac...

Zilele acestea, trecând prin faţa unei librării, am văzut în vitrină o carte:

„Călătoriile şi aventurile baronului Münchausen"...

Am tresărit:

—Ei, drăcia-dracului! Mi se pare că am citit toate cărţile de aventuri, dar aventurile baronului Münchausen nu le ştiu..

Am cumpărat cartea... Am citit-o...

Nu ştiu ce or fi spunând alţii despre aceste aventuri; eu, însă, nu pot decât să dau, neîncrezător, din cap şi din umeri.

Sunt obisnuit încă din copilărie să cred slova tipărită, să am veneraţie pentru ea. Dacă e tipărit, înseamnă că aşa a şi fost. Dar... toate trebuie să aibă margini.

Admit că există coincidenţe curioase şi izbânzi nemaiauzite...

De pildă, cazul când baronul Münchausen, căutând să se salveze de un urs şi urcându-se într'un copac, şi-a scăpat pumnalul. Cum era iarnă, baronul s'a apucat să scuipe pe mânerul pumnalului până când scuipatul a îngheţat, dând naştere unui ţurţur. Atunci, baronul, trăgând de acest ţurţur, a ridicat şi pumnalul în copac...

De... Aceasta, de sigur, e foarte greu, dar cred că e cu putinţă, dacă eşti bun ochitor.

Admit, de asemeni, cazul cu cerbul, în al cărui cap baronul trăsese în loc de glonţ, cu sâmburi de vişini. După câţiva ani, pe fruntea cerbului a crescut un vişin, împodobit cu fructe coapte.

Fireşte, aici se cere un şir întreg de izbânzi şi coincidenţe; trebuia ca sâmburele de vişini să fi străpuns un os frontal tare, în aşa fel încât învelişurile lui să rămână intacte, iar sâmburele apt pentru încolţire; trebuia, apoi, ca substanţa din creerul cerbului să fi furnizat plăpândei plante hrana şi umezeala necesară; trebuia ca rădăcinile, care creşteau încetul cu încetul, să nu fi distrus creerul, ci să fi urmat cotiturile şi ramificaţiile lui; trebuia, în sfârşit, ca cerbul să nu fi intrat în luptă cu alţi cerbi, luptă în care, după cum se ştie, aceste animale îşi rup coarnele, aşa că, de sigur, n'ar fi rezistat nici firavul copăcel...

Şi dacă, în cazul dat, acest concurs de împrejurări fericite a existat, atunci, în ciuda minutăţiei aparente a celor descrise, fiecare om care cugetă logic poate să admită probabilitatea acestei întâmplări.

Merg mai departe! Admit chiar cazul cu calul şi clopotniţa. (Baronul povesteşte că, în Polonia, într'o noapte de iarnă, şi-a legat calul de un par ascuţit, care ieşea dintr'un nămete, iar el, obosit s'a culcat în zăpadă şi a adormit. Dimineaţa, deşteptându-se, baronul s'a pomenit în curtea unei biserici, iar de sus a auzit un nechezat... Uitându-se sus, baronul şi-a văzut calul, care era legat de crucea clopotniţei).

Această întâmplare baronul o descrie astfel:

— „Satul era înzăpezit. Apoi vremea s'a schimbat brusc. In timpul somnului, pe măsură ce zăpada se topea, mă lăsam pe nesimţite tot mai jos şi mai jos, până când am ajuns pe sol; iar ceeace în ajun luasem drept un copăcel, rupt, care eşea dintr'un troian, era crucea unei clopotniţe; de ea îmi legasem calul"....

Sunt de părere că toate aceste explicaţii, cu oarecare sforţare, poţi să le accepţi... E drept, însă, că o schimbare de temperatură atât de bruscă şi o topire a zăpezii atât de repede sunt nemaipomenite... Dar, sunt posibile! Apoi, te prinde mirarea când auzi că un cal, care e atârnat în aer, la o mare înălţime, n'a rupt cu greutatea lui frâul, sau nu s'a înăbuşit din cauza aceluiaş frâu.

Presupuneţi, însă, că curelele frâului erau făcute din piele de hipopotam, că frâul era pus în aşa fel, încât nu strângea organele respiratorii ale calului, şi totul devine admisibil, totul devine înţeles...

Precum a spus Epictet:

— „Aceasta e mai mult decât minunat, aceasta e posibil".

Dar, dacă ne întoarcem la alte aventuri ale baronului Münchausen, nu ne va rămâne altceva decât să dăm din mâini: veracitatea acestor aventuri nu rezistă nici la cea mai indulgentă critică! Sunt gata să accept totul, un concurs de coincidenţe nemaiauzit, lucrurile cele mai de necrezut, dar cu o condiţie... Auziţi? Cu condiţia ca aceste lucruri nemai pomenite să nu contrazică legile fizicei, biologiei, balisticei, etc. etc.

Baronul povesteşte cum, după o luptă, s'a dus la un bazin să-şi adape calul şi cum calul a băut un ceas întreg; iar el, baronul, întorcând din întâmplare capul înapoi, a văzut că toată partea dindărăt a calului era tăiată, din care cauză apa băută se vărsa, fără să potolească setea animalului şi fără să-i aducă uşurare...

Aici, datoria mea de cititor şi de om care judecă logic mă îndeamnă să strig:

— Domnule baron, minţi! Minţi, domnule baron, căci calul, lipsit de jumătatea dinapoi a trupului său, nu mai putea nu numai să te poarte, dar nici să se ţină pe el (legea echilibrului); nu putea, chiar fără greutatea d-tale, să stea pe loc (legea pierderii sângelui), necum să bea apă o oră întreagă (?!!).

Cu alte cuvinte, acest cal nenorocit trebuia, de vreme ce i s'a tăiat partea dindărăt, să moară pe loc, nu să te poarte prin câmpul de luptă, stimate domn! Şi să nu bea apă o oră întreagă, d-le baron!

Dar, baronul nu se mulţumeşte cu aceasta. El are îndrăzneala (evit să pun aici alt cuvânt, mai violent dar şi mai potrivit), are tupeul să afirme că a doua jumătate a calului, aceea dindărăt, nu numai că a rămas vie şi sănătoasă, dar a avut curaj să arunce cu piciorul; apoi s'a dus liniştită pe o pajişte, unde a avut chiar câteva aventui galante cu iepele care păşteau acolo... dar, vai! Orice minciună, chiar cea mai neruşinată, are margini.

Credeţi că baronul s'a oprit aci? O, dacă s'ar fi mulţumit numai cu atât! Atunci am fi putut să-i găsim o scuză oarecare. Am fi putut să admitem oarecare viabilitate a organelor tăiate, un anumit timp, pentrucă, după afirmaţiile unor savanţi, capul tăiat al unui criminal, de pildă, continuă să trăiască vreo câteva secunde, închizând şi deschizând ochii... Ne-am fi amintit de şerpi şi şopârle, cari, fiind tăiaţi în două, continuă să se târască, fiecare parte în voia ei.

Dar, baronul nu poate fi scuzat! Fiindcă, ştiţi la ce ajunge el? Spune că, ajutat de un veterinar, a cusut cu lăstari de laur cele două părţi ale calului, şi că acestea s'au unit!! Iar el s'a folosit din nou de calul său!! Lăstarii, însă, au prins rădăcini, şi el a călărit apoi la umbra crengilor de laur!

Nu, domnule baron! Caută proşti cari să te creadă în Germania, căci la noi, în Rusia, n'ai să-i găseşti.

D-ta povesteşti că, vrând să pătrunzi într'o fotrăreaţă inamică, te-ai aşezat lângă un tun mare, şi când s'a tras cu tunul, ai încălecat pe ghiulea (?) şi ai sburat spre fortăreaţă.

Cui povesteşti d-ta toate acestea? Ştii că eu, neavând încredere în cunoştinţele mele, m'am adresat unui artilerist prieten, şi el mi-a râs în faţă?

Dar, vedeţi, baronul nu putea să se mulţumească numai cu atât. Mai departe, el povesteşte că, sburând cu ghiuleaua lui, s'a gândit la ce-l aşteaptă în fortăreaţa inamică. La jumătatea drumului, a hotărît să se întoarcă! Şi cum credeţi că o face? Foarte simplu: în clipa aceea, trecea pe lângă el o ghiulea trasă de inamic în lagărul lui, şi el a trecut pe ghiuleaua aceea!! Ce mijloc simplu de a te întoarce!.. M'am adresat din nou artileristului prieten, întrebându-l dacă aceasta e cu putinţă.

El m'a făcut prost! Pentru ce? Nu înţeleg.

Atunci am citit câteva tratate de balistică, am studiat viteza obuzelor şi acum pot să-i spun cu hotărîre lui Münchausen:

— Baroane Münchausen, ai minţit! Nu te credem!

— Poate că d-ta, domnule baron, îmi vei riposta că, pe vremea d-tale, ghiulelele aveau o viteză atât de mică, încât un om dibaci putea să încalece o ghiulea în sbor. Bine... admit...

Dar, în acest caz, am să te dobor cu povestea d-tale despre câinele turbat şi şubă.

Vedeţi, baronul povesteşte cum, într'o ulicioară din Petersburg, a sărit la el un câine turbat şi i-a apucat cu colţii şuba. Baronul, întorcându-se acasă a pus şuba în dulap, împreună cu alte haine...

S'ar părea că pân'aici totul e posibil? Dar... să dăm cuvântul baronului:

— „A doua zi dimineata, nu mică mi-a fost mirarea, când am auzit în casă un sgomot infernal. Lacheul meu, Ivan, m'a strigat cu glas tare:

— Poftiţi aici, domnule baron, şuba dv. a turbat!

Venind în grabă la chemarea lui, am văzut că aproape toate hainele îmi erau sfâşiate şi aruncate pe jos. Ivan nu se înşelase: şuba mea turbase (?), pe semne din cauza muşcăturii câinelui turbat. Am venit tocmai în clipa când ea atacase cu furie halatul meu cel nou şi se apucase să-l scuture, să-l calce şi să-l tăvălească pe jos"...

Şi de data aceasta, ca şi în cazul cu ghiuleaua, m'am îndoit de ochii, urechile, experienţa şi logica mea...

M'am dus la un veterinar prieten şi l-am întrebat:

— Un lucru poate să turbeze din cauză că a fost muşcat de câine turbat?

— Cum?!!

I-am repetat întrebarea.

Veterinarul m'a privit îndelung, apoi m'a întrebat:

— Nu cumva pe d-ta te-a muşcat un câine turbat?

— Nu, domnule, un câine turbat mi-a muşcat şuba. Şuba poate să turbeze?

— Poate, dacă o poartă un cretin ca d-ta.

Imi pare foarte rău că n'am urmat cursurile institutului Pasteur. Absolvind această şcoală, aş fi stat pe un teren solid. Neavându-l, însă, am consultat tratate ştiinţifice.

Şi ce credeţi? Baronul minte şi în cazul cu şuba!

In adevăr: cum poate o şubă, care n'are nici ţesuturi vii, nici glande salivare, nici sânge, să sufere de muşcătura unui câine turbat? Cu ce a putut ea să calce halatul baronului? Unde a avut ea degete, cu care să-i fi sfâşiat hainele?

Nu, baroane... totul are margini! Pot să cred în existenţa unui epure, care, după spusele d-tale, pe lângă picioarele lui normale, mai avea două perechi de picioare pe spate; pot să cred în existenţa unui cerb cu un copac pe frunte; dar călăria pe ghiulea?! Dar şuba turbată? Dar calul cusut cu lăstari de laur?!

Aceasta mă revoltă atât de mult, încât ridic glasul şi strig tuturor cititorilor de eri, de azi şi de mâine:

— Să nu-l credeţi pe baronul Münchausen! Cel puţin jumătate din cele povestite de el, sunt minciuni!

Din ruseşte de **R. Donici**

Preotul şi mişcarea naţionalistă

Mişcarea naţionalistă actuală impune mai mult ca oricând discutarea şi precizarea raportului dintre preot şi politică. Şi aceasta cu atât mai mult cu cât sunt naţionalişti cari afirmă că între naţionalism şi preoţime nici nu mai poate pătrunde vreo discuţie contradictorie, preotul fiind absorbit cu totul naţionalismului, *din interes. Interesul* e că singură mişcare naţionalistă chiamă creştinismul ca să activeze intens în viaţa statului; Biserica e pusă în situaţia de a-şi putea arăta iubirea creştină prin coeziunea şi pacificarea sufletelor naţiunii, viaţa statului se manifestă şi se sbuciumă numai între cei doi poli: Hristos şi etnicul.

In acest cadru de idei, predica naţionalismului e difuzată în toată ţara. Ba se mai găsesc şi unii cari suţin că dacă Biserica nu prinde momentul acesta, pierderea ei va fi ireparabilă.

Mult adevăr cuprind aceste spuse. Pentrucă preotul fiind şi cetăţean al statului, se bucură de toate drepturile şi datoriile cetăţeneşti. Politica fiind şi un drept dar şi o datorie pentru orice cetăţean corect, e deci şi pentru preot. Un drept, că o exercită conform legilor Statului, o datorie, că trebue să o exercite având înainte numai interesul general naţional. Şi 'n acest sens nimeni şi nimic nu poate săi răpească preotului acest drept.

Preotul însă mai presus de dreptul de cetăţean are şi misiunea de ministru al lui Hristor pe pământ, între cetăţenii statului. Şi legea pe care se sprijină ministeriatul lui, e Evanghelia. De aici interv.n greutăţile; cum să împaci drepturile cetăţeneşti cu ministeriatul evanghelic. Fiindcă drepturile şi datoriile cetăţeneşti se aplică şi coercitiv; drepturile şi datoriile legii evanghelice, se aplică numai prin iubire până la jertfa de sine. Legea cetăţenească se întinde maximum între hotarele statului respectiv; legea evanghelică e universalistă spre a se ajunge la „o turmă şi un păstor".

In cadrul legii universaliste evanghelice există o singură luptă: lupta întru Hristos; în cadrul vieţii politice, există mai multe metode după ideea care stă la baza partidului şi afectivitatea şefului. In acest caz lupta partidului politic ia o înfăţişare divizionară şi individualistă.

Naţionalismul nostru are acest caracter divizonar şi individualist. Şi din clipa în care s'a provocat diviziunea şefilor naţionalişti, din acea clipă situaţia politică a preotului s'a încurcat şi mai rău, fiindcă el care vine în numele lui Hristos, deci al iubirii şi a păcii, între cei cari iau pe Hristos ca punct central luminos în viaţa politică, el preotul, e obligat să accepte un şef şi să deteste pe altul.

Şi rolul cel dintâiu al preotului în viaţa cetăţenească, e rol de coeziune, de pacificare. Când şi-a îndeplinit această misiune, înseamnă că s'a integrat universalismului evanghelic, ministeriatului lui Hristos. Iar din clipa în care a acceptat integral un şef politic, din acea clipă a renunţat la Hristos şi Evanghelie, din clipa în care a acceptat integral o diviziune politică, din acea clipă a divizat integral biserica. Rolul de echilibrator social pe temeiul evanghelic şi l-a pierdut în favoarea dezechilibrului social. Rolul iubirii şi l-a schimbat cu al vrajbei. Cu două drepturi în mână: evanghelic şi uman intrând în învălmăşagul luptei şefului respectiv, se poate pomeni furat de amândouă spre paguba Bisericii şi a neamului.

Mişcarea noastră naţionalistă fiind divizată, aderarea preoţimii în mod integral în lupta ei, va fi riscantă pentru pricinile arătate. Faţă de această stare de lucruri, nu rămâne preoţimi decât o singură atitudine: *să-şi strângă rândurile* cât se poate de mult, să se arate că e conştientă de drepturile cetăţeneşti şi evanghelice pe care le deţine, mai ales că i s'au creat mulţi duşmani din partea partidelor care stau în afara cadrului naţionalismului, pentru aderarea ei la mişcarea naţionalistă. *Să sprijine mişcarea naţionalistă numai în scopul de a se ajunge la o unitate politică, fiindcă numai atunci va căpăta forţa şi valoarea pe care sufletul batjocorit al acestei ţări, din partea celorlalte partide, le aşteaptă dela naţionalism. Să renunţe la patima pe care o impun diviziunile politice.* Să fim precişi: *sprijinul preoţimei să nu aibă caracterul de impunere, de dirijare a vieţii politice,* fiindcă atunci se vor naşte reacţiuni, ci *de a educa* mişcarea politică în scopul de a tinge „pacea pe pământ şi iubirea între oameni".

Dacă preoţimea ar fi solidară în acest sens, ar putea cere actualului guvern naţionalist şi creştin ca de istov să purceadă la prăbuşirea a două lucruri: legea bisericească administrativă impusă de liberali în 1925 care a sfărâmat unitatea administrativă ortodoxă dintre hotarele României-Mari şi coliziunile care există între legile statului şi cele bisericeşti introduse tot de gândul satanic liberal spre a lucra încet, dar sigur, la dărâmarea autorităţii Bisericii. Şi când preoţimea va câştiga aceste două bunuri, Statul prin conducătorii lui, va dovedi că a dat Bisericii loc central în viaţa naţiei şi în acest fel se vor uşura mult posibilităţile de întrepătrundere dintre ortodoxie şi etnicitatea noastră.

Pr. Sandu Tudor

REVISTA PRESEI EXTERNE

Evenimentele din Germania în presa naţionalistă franceză

GRINGOIRE. Din nou anumite oficine franceze au lansat svonuri alarmante cu privire la situaţia creiată în Germania de recentele schimbări înfăptuite de Hitler, — pomenind chiar de-o răscoală a generalilor şi de începutul războiului civil. Incă o stavilă în calea unei sincere înţelegeri dorite de ambele ţări. Autorul acestor invenţiuni este aceeaş persoana care-a imaginat faimoasa „debarcare a trupelor germane în Marocul spaniol", un oarecare fost funcţionar al Societăţii Naţiunilor, numit Comert.

Adevărul în ceeace se numeşte „criza regimului hitlerist", este cât se poate de simplu. Germania se găseşte de cinci ani sub regim naţional-socialist. Nici dr. Schacht, nici baronul von Neurath nu erau dintre acei cari au ajutat pe Hitler sa cucerească puterea. Şi totuşi, atât unul cât şi celălalt au exercitat până acum de curând unele dintre funcţiunile cele mai importante ale Reich-ului. Aceasta din cauza că tinerele elemente hitleriste, încă nepregătite, nu prezentau suficiente garanţii în atari posturi de comandă. Astăzi, dupăce şi-au făcut şcoala pe lângă vechii specialişti, aceştia din urmă pot fi puşi în retragere, fără teama unei lipse de continuitate.

Rămân schimbările în armată. Desigur, căsătoria lui Blomberg a contribuit din plin la hotărîrea Fuehrerului de-a se despărţi de-un partizan atât de devotat ca fostul ministru de război. Această deciziune creea în cadrele superioare un dezechilibru. Blomberg neutralizase tendinţele periculoase ale unora dintre şefii de armată cari, în dispreţul doctrinei hitleriste, doreau o alianţă cu Rusia. Plecând Blomberg, rusofilii s'ar fi găsit în majoritate. Hitler nedorind o asemenea situaţie, a recurs la o lichidare generală. Se şopteşte că Himmler a reuşit să dejoace toate tentativele unei apropieri germano-rusă.

Cât despre politica externă a lui Ribbentrop, este cert că va fi o politică de înţelegere în patru, cu păstrarea mai departe a axei Roma-Berlin deoparte şi Londra-Paris de alta. Dr pentru aceasta, e necesar ca Germania şi Italia să găsească interlocutori decişi să vorbească şi sa decidă. Ceeace presupune la Paris un guvern de autoritate care să pună cu botul pe labe pe comunişti.

Erorile dela Ouai d' Orsay

Franţa, se ştie, nu are încă reprezentant la Salamanca. Se împlinesc în curând doi ani, decând ambasadorul dela Roma a fost rechemat.

Consecinţa este că Mussolini nu mai are nici un contact cu Parisul şi cu cel ce-l reprezintă, ceeace explică îndeajuns apropierea din ce în ce mai accentuată a Italiei de Germania.

Excelentul consilier de legaţie dela Washington, d. J. Henry care-a lucrat aci pentru Franţa nouăsprezece ani şi care reuşise să cunoască perfect lumea politică americană, care-a adus patriei sale atâtea servicii nepreţuite peste ocean, în urma unor mărunte intrigi de culise, a fost rechemat, pentru a fi înmormântat într'un birou oarecare al ministerului de externe.

Cum să mai surprindă că interesele Franţei sunt stânjenite!

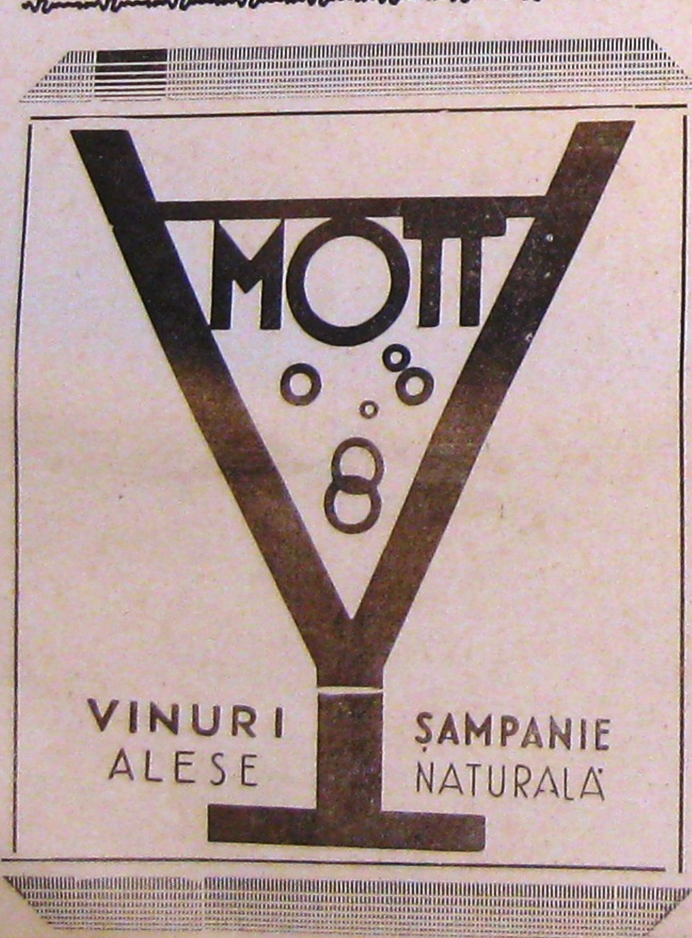

FABULELE D-LUI VASILE MILITARU

Fabula este un gen foarte delicat de poesie. Zicem poesie, întru cât este în versuri şi are un oarecare ritm. Ca structură, ea nu implică nicio artă poetică şi aparţine exclusiv timpului în care a avut fericirea să fie scrisă. Deci, dela început, ea este menită să intereseze un timp oarecare, ca în urmă să se piardă fără să stârnească un interes câtuşi de puţin. A creia o fabulă înseamnă a trăi esenţa unei puternici realităţi în care simbolul propus să fie înţeles unanim. Aici stă, în mare parte, greutatea acestui gen oarecum perimat. Căci, mă întreb, când La Fontaine a scris admirabile fabule cu o atât de perfectă limbă franceză, când la noi Grigore Alexandrescu a rămas prototipul ei, cine ar mai fi în stare, să mai scrie asemenea lucruri?

Pentru fiecare categorie de oameni, fabulistul român sus numit, a ironizat câte un viciu printr'un admirabil şi nemai întâlnit simbol.

Să vedem acum, întrucât ar fi această artă de-a cânta sentimente mai aproape de sufletul nostru şi în ce măsură ea ar conveni timpului pe care îl trăim. Dar o singură întrebare. Când Eminescu ne-a creiat o limbă literară atât de frumoasă, ea fiind ca un indiciu pentru urmaşii marelui poet, când lirica noastră a ajuns la aşa de mari şi puternice realizări, nu ni se pare acest gen de poesie, în mare măsură, în afara preocupărilor noastre, dacă nu şi neinteresant? Personal acest gen nu-mi place şi sunt de părere că multora nu mai place de mult. D. Vasile Militaru a scos un volum de fabule intitulat „Curcubee peste veac". Câtă diferenţă între acest titlu poetic (care de-altfel seamănă cu volumul de versuri al poetului Teofil Lianu „Curcubeu peste ţară") şi între valoarea în sine a fabulelor. Păcat că nu putem folosi metoda sublinierii unui vers, sau unei imagini, ci trebue prin forţa împrejurărilor să cităm, poate ceva mai mult. Vom alege la întâmplare o fabulă unde din fericire cartea s'a deschis ca un cer după o furtună:

— Cum, boule, crezi oare că rangul meu mă lasă
Să stau eu, — mare nobil — cu sluga mea la masă?!
Afară, rob nemernic! să ieşi afară 'ndată,
Că pun pe toţi argaţii, cu cnutul să te bată!
Ti-am zis pe vremuri „frate", fiind şi eu calic,
Dar azi, când sunt puternic, tot „frate" vrei să-ţi zic?!

Drept tâlc la cele spuse, nu vă mai spun nimic.
(Măgarul comunist)

D. Vasile Militaru este un fabulist, adică tot aşa cum a fost şi Ţichindeal „gură de aur", Donici şi Alexandrescu şi scrisul d-sale place în măsura în care eşti mai mult sau mai puţin artist.

Dar d-sa este cel mai cetit scriitor român şi lucrul acesta este ceva.

Ovid Caledoniu

CULISE ŞI REFLECTOARE

Cartea domnului Gaby Michăilescu nu este ceeace se chiamă o carte de literatură şi cred că nu va putea fi categorisită cu greu în oricare din genurile consacrate. Dacă însemnăm aceste câteva rânduri la această cronică, o facem fiindcă este o carte frumoasă, adică proaspătă, vie, scrisă cu dragoste şi, ceeace este mai important, cu talent.

O carte, unică în felul ei, despre teatrul românesc, mai bine zis, despre rănile şi durerile lui. Autorul, un cucernic închinător la altarul Thaliei, este un pasionat îndrăgostit al frumosului scenic, cu acea admirabilă adolescenţă a visului biruitor peste desamăgiri şi mizerii. Există în cartea aceasta o întreagă gamă de accente — entuziasme, exaltări, duioşii, nostalgii, răsvrătiri, diatribe — mergând dela poem până la invectivă. Râsul franc şi grimasa ironică, elanul admirativ şi verva corosivă, duioşia şi sarcasmul dau naştere unui savuros pamflet, unei satire violente îmblânzită de calde popasuri lirice. Un reportaj caleidoscopic în care defilează alternativ toată fauna noastră teatrală, bogată şi variată cât o întreagă zoologie. Faţă de această luxuriantă junglă de chipuri şi caractere, autorul se comportă în verifabil şi temerar explorator.

Mai mult de cât atât, am putea numi cartea aceasta o foarte utilă operă de ecarisaj al teatrului românesc. Iată, în sfârşit, cineva îndrăzneşte să ia de guler şi să tragă la răspundere pe nechemaţi şi pe cretini.

Faţă de mentalitatea aproape generală a cronicarilor dramatici, bieţi mercenari ai alcovului sau ai cassei de bani, gestul domnului Gaby Michăilescu ia proporţii epice de adevărată şarjă împotriva cabotinilor şi intruşilor, bereştenilor şi sicilor — „sciţii" teatrului românesc — şi a altora ejusdem farinae. Directori, regisori, actori, chibiţi, autorul îi desbracă în pielea goală, ca la recrutare şi le analizează, cu humor, anatomia talentului şi a muncii. Promiscuitatea morală, concubinajul cu arta, imensul harem al teatrelor particulare şi satrapii lor, gloriile de alcov, iată ce atacă mai vârtos autorul. Cu toate acestea, nu ţine cu orice preţ să fie iconoclast. Criticismul lui, se închină în faţa talentelor autentice. Dovadă: rândurile calde scrise despre Marioara Ventura, Aristide Demetriad, Nottara, Gib Mihăescu, Paul Gusty, V. Papilian, Victor Ion Popa. Evocarea unor figuri din trecutul teatrului nostru, nostalgică, acelea ale Agathei Bârsescu, Leonard, Ar. Demetriad, asterne peste carte o uşoară brumă de melancolie. Autentic portretist, intenţia autorului oscilează între pastelul liric şi aqua-forte. Printre chipuri se strecoară subtile şi inteligente observaţii critice, caşi unele interesante sugestii pentru organizarea teatrului românesc.

In acelaş timp, camaradereşte, face o caldă pledoarie pentru acei „tineri fără speranţe, fără doruri, lipsiţi de încredere în mirajul scenei, desamăgiţi în entuziasmul pentru feeria de vis dintre projectoare şi rampă".

Cartea aceasta trebue cetită: fiindcă e actuală, deci necesară şi fiindcă e frumoasă.

Creioanele agere ale lui Victor Ion Popa şi Deru îşi aduc contribuţia lor inteligentă.

Horia Niţulescu

GEORG TRAKL poet al DESFRUNZIRII

Ciudat destin este rezervat uneori cântăreţilor: ei se nasc din lumini, din basme şi din otrăvuri, pentruca în cele din urmă să se întoarcă în aceleaşi elemente, dupăce le-au cântat. Mi se pare că *Georg Trakl* este unul dintre cei mai interesanţi poeţi de acest fel, pe lângă faptul că e unul dintre cei mai mari lirici ai Germaniei. Alături de *Rainer Maria Rilke*, Trakl are un loc pe care nimeni — nici înaintea lui şi nici după el — nu s'a oprit să cânte şi tot împreună cu Rilke, Trakl împarte aura pe care Dumnezeu a pus-o deasupra liricei germane. Dar aici intervine o mică deosebire: e un joc de nuanţe în ceeace priveşte felul acestei aure, dacă-mi e permis a spune astfel. E cert că nimbul lui Rilke este un nimb pur, închegat din acel adânc misticism slav şi din acea unică substanţă a poesiei nemţeşti, începută încă de misticii veacurilor trecute; nimbul poetic al lui Rilke, este deci de esenţă aproape îngerească, fapt care poate fi destul de uşor constatat: poesia lui reflectă acest nimb. Cu totul altă soartă a avut Georg Trakl. El face parte, oarecum, din clasa „poeţilor damnaţi". Baudelaire şi Rimbaud, făcând parte din aceeaşi clasă, fără a putea însă apropia pe unul din aceşti trei de celălalt. De aceea nimbul lui Georg Trakl este unul care a împrumutat ceva de la îngerii căzuţi şi dela sfinţi, un amestec de sfinţenie şi de otravă. Tot aşa şi în poesia lui.

S'ar putea spune că Georg Trakl este un poet *al desfrunzirii*, al descompunerii şi al sufletelor fără trup. Un poet al morţii şi al nopţii, al tenebrelor şi al singurătăţii. Intâlnim în poesia lui atâtea cadavre putrezinde, atâtea desfrunziri şi înserări bune, încât după citirea poemelor, ni se pare că pluteşte pe lângă noi un duh al morţii şi al descompunerii. Se întâlnesc în poemele lui corsari şi sfinţi, ciobani şi femei pierdute, cu toţii respirând într'o atmosferă sumbră, în care miroase poate puţin a tămâie şi puţin a otravă. In poesia lui Georg Trakl am avut pentru întâia dată sensaţia că într'adevăr se poate scrie (nu construi) o poesie din elemente întunecoase şi din culori. Nicăiri până la Trakl, nu am mai întâlnit acest formidabil amalgam de culori şi de miresme, de sgomote în surdină şi de tăceri. Căci aşa precum Victor Hugo la francezi sau Bolintineanu la noi, au scris poesii care trebuesc *urlate*, Trakl a scris o poesie care trebue întotdeauna cetită cu buzele închise, *murmurată*. Chiar şi „elementele componente" ale acestui poet cer aceasta. Căci e un lucru cert că materialul poetic din care cântăreţul îşi înfiripă universul, dă dela ins la ins o altă artă, poet că. Niciodată nu vom putea *şopti* o poesie în ale cărei versuri se cântă luptele şi faptele de arme, ci vim ceti-o ca şi când am sta în bubuitul tunurilor; cred că aceasta este o regulă care nu-şi află absolut niciodată excepţii.

Scriu despre Georg Trakl, acest poet al unui univers atât de ciudat, acest fantastic ald, acest incomparabil mag al unei lumi de halucinaţie şi de febre. Mă gândesc acuma la poemele lui cu *„amanţii morţi în pernele călduţe"*, la nesfârşitele lui lacuri care tac într'o toamnă haotică ce desfrunzeşte pădurile cafenii şi încep să nu mă mai regăsesc. Incep să mă fure culorile, încep să mă ameţească necunoscutele miresme, încep să aud efebi morţi cu ani în urmă şi călugări pe cari nici nu i-am cunoscut. Lumea lui Georg Trakl te ia cu ea, te trage în ea, te desprinde din tine, pentruca să te ducă acolo unde nu te poţi afla altfel, acolo unde nu poţi ajunge oricum. Căci poesia îţi descoperă ţări şi ţinuturi în care nici o busolă şi nici o hartă nu te poate duce; începi să descoperi universuri aşa cum Columb a descoperit America. Ajunge să vie un gest şi ieşi din ţările astea de fantome, cu bucuria şi cu tristeţea ce-o ai descoperindu-te în matca ta, în atmosfera ta de toate zilele. Un înger bun a bătut la uşe şi a intrat cu vraja lui. Vraja celuilalt, a poetului, a dispărut. Tu i-o vei găsi între pagini, altădată. Ingerii preţuesc mai mult decât poeţii.

Georg Trakl a avut un sfârşit în otrăvuri. Ofiţerul farmacist a cărui uniformă o îmbrăcase la începutul războiului, era mereu obsedat de lumea lui. Grenadele şi obuzele frontului îl chinuiau, îl trăgeau din el, dintre arlechinii lui groaznici.

Pe frontul polonez, într'o improvizată farmacie militară, a fost găsit într'o seară, înţepenit, trupul ofiţerului Georg Trakl; se otrăvise cu morfină şi cocaină, administrate în doze mari. Nu s'a ştiut dacă a fost sinucidere sau accident. Mie îmi vine să cred că poetul a vrut să fugă în lumea lui, să evadeze dintre realităţi între umbrele lui de întotdeauna. Işi rotunjise destinul.

Ştefan Baciu

APRECIERI

D. OCTAV ŞULUŢIU, cunoscutul critic al revistei „Familia", îşi va strânge într'un volum cronicile literare pline de substanţă şi imparţialitate. D-sa a rămas, deasupra intrigilor şi pasiunilor cari determină azi tonul unei cronici literare, de o cinste care pare să nu mai aparţină concepţiilor veacului. Alături de d. Ovidiu Papadima, d. Octav Şuluţiu, *e azi singura creaţiune valabilă a criticii româneşti.*

In ultimul număr al revistei „LANURI" remarcăm un foarte substanţial fragment de roman datorit d-lui Mihail Chirnoagă. *D-sa lucrează la romanul „Logodna" pe care-l aşteptăm cu încredere.*

Pentrucă d. GEORGESCU-DELAFRAS s'a oferit să editeze un volum de versuri, atragem atenţia Societăţii Scriitorilor Români asupra „Elegiilor" d-lui Const. Virgil Gheorghiu, *poetul a cărei apariţie a stârnit anul trecut atâtea comentarii.*

SĂPTĂMÂNALUL greco-catolic „Decalogul" se menţine cu inepuisabilă vigoare în miezul actualităţii spirituale şi politice. Il felicităm din toată inima pentru dârzenia crezului naţionalist.

Din sumar reţinem numele lui Coriolan Gheţie şi Ion Şiugariu, care semnează o foarte înţelegătoare cronică literară.

DIACONUL CONSTANTIN BRANZENI dela Huşi a întocmit o foarte utilă „Carte de rugăciuni" pentru şcolari. In vremea aceasta de cumplită sărăcie spirituală, gestul Sfinţiei Sale capătă o îndoită semnificaţie. Mai ales că din vânzarea ei vor fi ajutaţi copiii săraci ai eparhiei.

ASOCIAŢIA preoţilor din jud. Tutova a scos o revistă lunară care se chiamă „Păstorul Tutovei".

Este o iniţiativă cât se poate de binevenită pe care noi o aplaudăm din toată inima. Biserica noastră simte mai mult ca oricând nevoia de a lupta şi pe tărâmul scrisului. Colaborări serioase, clar scrise şi bine cumpănite, o cronică bogată, dau revistei un prestigiu care va trebui necontenit să fie menţinut la înălţime.

Societatea națională de credit industrial

CONVOCARE

In baza art. 86 și 87 din statute, d-nii acționari ai Societății Naționale de Credit Industrial sunt rugați a participa la adunarea generală ordinară, care va fi la 13 Februarie 1938, ora 10.30, în localul societății, din bulevardul Regele Carol I Nr. 16, în București.

Vor avea dreptul să participe la adunarea generală toți acționarii înscriși în registrele de acționari ai societății noastre, cu cel puțin 20 zile înainte de data fixată pentru adunare.

D-nii acționari, care ar fi împiedicați să participe la această adunare generală, pot să-și trimeată la sediul societății procurile lor până în ziua de 10 Februarie 1938.

Dacă în ziua fixată nu se va întruni numărul de acțiuni prevăzut de art. 86 din statute, ședința se va amâna la 20 Februarie 1938, tot la ora 10.30, în același loc, când se va ține adunarea cu oricare ar fi numărul acționarilor prezenți.

Ordinea de zi a adunării generale:

1. Darea de seamă și bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1937.
2. Descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa.
3. Distribuirea beneficiilor.
4. Fixarea retribuțiunii censorilor.
5. Alegerea unui membru în consiliul de administraițe, în locul d-lui G. V. Măcărescu, al cărui mandat expiră la 24 Februarie 1939. Conform art. 76 din statute, vechii membri sunt reeligibili.
6. Alegerea a doi censori și anume: unul în locul defunctului censor Camil Velican, iar altul în locul d-lui dr. Gheron Netta, al cărui mandat expiră la 1 Ianuarie 1939. Conform art. 76 din statute, vechii censori sunt reeligibili.

Consiliul de administrație.

p. Conformitate,

Societatea Națională de Credit Industrial

(Urmează două semnături).

Bilanțul General încheiat la 31 Decemvrie 1937

ACTIV

Casa, numerar și disponibil la bănci . . . lei		112.384.614
Efecte publiceale fondurilor statutare val. nominală	105.798.052	—
	lei 46.241.243	
val. reală . . .	62.698.950	108.940.193
Titluri diverse val. reală . . . lei		54.245,150
Participațiuni industriale val. reală . . .		417.423.584
Portofoliu de scont . . .		
Conturi curente		
Cu garanție ipotecară . . .	lei 2.077,005,031	—
Cu gaj comercial . . .	„ 622.638.994	—
Cu scrisori de garanție și pe credit personal . . .	„ 237.909.759	2.937.753.584
Debitori în conversiune (scont și ct. crt. cota de plată) lei		77.261.945
Mobilier . . .		1
Imobile . . .		69.044.317
Diverse conturi . . .		37.369.686
Lei . . .		3,814.923.074

PASIV

Capital . . . lei		500.000.000
Fond de rezervă statutar . . .	lei 109,301.689	—
Fond de rezervă special . . .	„ 40.000.000	—
Fond pentru creanțe dubioase . . .	„ 47.980.176	197.281.865
Depuneri spre fructificare . . .	„ 687.106 847	—
Anganjamente pentru efecte rescontate la B. N. R. . . .	„ 2.035.810.221	—
Diverși creditori . . .	„ 334 677.031	3.057.594.090
Dobânzi cuvenite anul 1938 . . . lei		3.154.308
Dividende neachitate . . .		1.306.881
Dev rse conturi . . .		14.255.559
Profit & pierdere, beneficiu net . . .		41.330.362
Lei . . .		3.814.923.074

Contul de Profit și Pierdere Incheiat la 31 Decembrie 1937

DEBIT

Cheltueli generale:	
Salarii, furnituri de birou, luminat și încălzit indemnizația censorilor și a comisarului guvernului, tantiema contrictuală a directiunei, jetoane de prezență, ajutoare și binefaceri impozite, diverse . . . Lei	38.162.362
Benefici net . . .	41.330.362
Lei . . .	79.492.724

CREDIT

Dobânzi și beneficii diverse, cupoane și dividende la participațiuni industriale . . . lei	79.492.724
	79.492.724

Președinte, *Oscar Kiriacescu* — Director general *Victor Slăvescu* — Șeful contabilității, *Theodor Nitzu*

Am verificat perzentul bilanț și cont de profit și pierdere conf. art. 186 din Cod. Comercial și le-am găst în concordanță cu registrele.

Censori: *Victor Deleu, Dr. Gheron Netta*, expert contabil, *Christu Simionescu*

p. conformitate, *Societatea Națională de Credit Industrial* (Urmează două semnături)

Bătălia dela Teruel...

Ziarele ne anunță în fiecare zi noui lupte în zona Teruel. Veștile ce ne parvin nu ne spun lămurit dacă orașul este cucerit în întregime de naționaliști sau nu. Putem însă bănui, după felul în care decurg luptele acum, că situația naționaliștilor este mult favorabilă. Am căutat deci să evidențiem pentru cetitorii noștri acel episod grandios al răsboiului spaniol, care este lupta dela Teruel, luptă care a dus la biruința naționalistă dela 31 Decembrie.

Date, amănunte, descrieri, am găsit în revista franco-spaniolă „Occident" din care vom spicui câteva aici.

Orașul Teruel este punctul cel mai înaintat al frontului spaniol pe coasta mediteraniană, situat la 120 km. de mare, într'una din cele mai aride regiuni ale Spaniei. Orașul este apărat în chip natural din două părți: la nord-est de înălțimile Los Mansuetos, iar la nord-vest de râul Turia.

Orașul Teruel are obiectivul cel mai râvnit armatei atât pentru importanța lui strategică, cât și mai ales pentru cea psihologică, guvernamentalii socotind că este punctul cel mai slab al frontului naționalist și că o victorie răsunătoare ar pune capăt demoralizării care începuse să cuprindă lagărul roșu. Ciocniri fără mare importanță au avut loc pe această zonă începând dela 15 Decembrie. Marea ofensivă fusese lăsată pentru sfârșitul lunii. La 27 și 28 Decembrie au loc bombardamente de aviație la care artileria antiaeriană răspunde riguros. Frontul e situat pe un vast semicerc de 8-10 km. departe de Teruel. La 29 Decembrie naționaliștii câștigă 2 km. și cuceresc câteva fortificații.

La 30 ajung până la 2 km. de oraș. Ziua de 31 Dec. nu e prielnică pentru atacuri aeriene. Un viscol puternic îngreuiază acțiunile. Atacul decisiv începe la 4 p. m. Aripa dreaptă este ruptă. Milițienii dau înapoi pe toată linia și se retrag în desordine.

Forțele naționaliste pătrund în orașul desrobit. Pentru trupe a rămas o singură ieșire, spre est. Acțiunile au fost conduse de generalii Varela Arauda și Mujica.

Armata lui Franco a dat dovadă în această bătălie de cele mai înalte virtuți militare, ca și de o bună înzestrare cu material de războiu. In momentul actual situația este foarte grea: o poziție greu de apărat și material uman inferior celui al lui Franco.

Horia Nițulescu

BANCA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL LEI 280.000.000 DEPLIN VARSAT

REZERVE 150.000.000

PROSPECT

EMISIUNEAA VIII-a 140.000 ACȚIUNI LA PURTATOR

In conformitate cu decizia Adunărei Generale extraordinare din 12 Februarie 1938 — care prin modificarea al. 2 al. Art. 5 din statute, a hotărît sporirea capitalului social de la Lei 289.000.000, la Lei 500 milioane, împuternicind Consiliul de Administrație să fixeze numărul emisiunilor, epocile vărsămintelor și condițiunile de subscriere, Consiliul de Administrație, în ședința sa din 12 Februarie 1938 a hotărît, facerea unei prime emisiuni de Lei 70.000.000, sporind astfel capitalul social de la Lei 280.000.000 la Lei 350.000.000, prin emiterea unui număr de 140.000 acțiuni la purtător de câte Lei 500 valoare nominală, în următoarele condițiuni:

1) Acțiunile vor fi emise pe valoarea lor nominală de Lei 500 fără speze, și vor fi rezervate exclusiv acționarilor Societății în proporție de una acțiune nouă pentru patru vechi.

2) Dreptul de preferință se va exercita, între 14 Februarie 1938—5 Martie 1938 inclusiv, prezentând spre ștampilare acțiunile vechi:

In București, la sediul Băncei Românești, str. Smârdan No. 5, în zilele de lucru între orele 9—12.

In provincie, la sucursalele Băncei Românești.

3) Acționarii au facultatea, fie de a vărsa integral valoarea acțiunei de Lei 500, fie de a depune un prim vărsământ de Lei 250 până la 5 Martie 1938 inclusiv, iar restul de Lei 250, a-l vărsa până la 15 Octombrie 1938 cu o dobândă de întârziere de 9%.

4) Noulle acțiuni vor participa la întregul divident pe exercițiul 1938.

5) Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, atrage pierderea acestui drept, urmând ca Consiliul de Administrație să hotărască asupra distribuirei acțiunilor nesubscrise.

CONSILIUL DE AD-ȚIE

Note, polemici, înfierări

Către prietenii noștri

Incepând de săptămâna viitoare revista noastră va eși în alt format.

„Sfarmă Piatră" va îmbrăca, prieteni, o tunică mai potrivită pentru vremurile acestea, dar va rămâne pe creste să lupte până la urmă. Faceți zid în jurul nostru.

Noi nu vă avem decât pe voi și credința în învierea neamului românesc.

AL. GREGORIAN

Amiciția Goga-Hefter

Pentru cine are curiozitatea să afle motivele pentru care guvernul Goga-Cuza n'a suprimat ziarul „Le Moment", deși măsura aceasta i-a fost cerută în mod insistent de către întreaga presă românească, precizăm:

1) Ziarul cunoscutului trădător de război, Alfred Hefter, s'a bucurat de un regim de favoare și de protecția d-lui Octavian Goga chiar din prima zi dela apariția sa în România.

2) Alfred Hefter este prieten intim cu d. Goga, șeful fostului partid național-creștin.

3) Ceva mai mult: legăturile lor sunt de așa natură, că jidanul Hefter s'a oferit în anul 1935, imediat după fuziunea L. A. N. C. cu partidul național-agrar, SA TIPAREASCA OFICIOSUL NAȚIONAL-CREȘTIN „ȚARA NOASTRA" TIMP DE DOI ANI, IN MOD GRATUIT, în tiparnița sa, adusă în condițiuni SPECIALE din Elveția.

D. Goga acceptase oferta și, dacă nu l-ar fi adus imediat la realitate d. Nichifor Crainic, el ar fi tipărit ziarul chiar de a doua zi, în tipografia escrocului internațional.

Precizările acestea nu le-am putut face mai din vreme, fiindcă de-asupra paginilor noastre învârtea ștampila verde laba lașă a vătășelului de la prezidenție: Al. Codoș.

„Ordinea," soro!

„Ordinea" — ziar de doctrină fotogenică și de folos obștesc (ne referim la hârtie...), are între colaboratorii săi distinși o cucoană, desigur distinsă și ea, care se ocupă în mod special cu doctrina coafurilor femenine și dă lecții cetitoarelor sale cum să facă să pară mai atrăgătoare bărbaților, mai dulci, mai distinse și apetisante.

Zice Doamna:

„Dacă nasul dv. e prea ascuțit, pierdeți în distincție. Nu purtați fruntea descoperită care accentuează și mai mult linia nasului".

Care noi, soro, putem să jurăm că stiloul cu care scrie Doamna doctrinară e încălțat cu ciorap Keiser...

Cu Balaban în fața justiției...

După o îndelungă cugetare, Balaban, trunchiul văduvei dela Craiova, m'a dat însfârșit în judecată pentru că l-așî fi izbit în... onoare.

Nemaigăsind parteneri de procese în Oltenia, fiindcă acolo nimeni nu-l mai ia în serios, venerabilul mason vrea acum cu orice chip să se judece cu mine și va trebui într'o zi — ce să fac....— să mă înfățișez justiției, alături de el.

In ce hal am ajuns și eu...

Pentru păr. V. Gh. Butnariu

Prof. Gr. Cristescu a intrat în panică. Intreaga lui ființă văzută și nevăzută, este teribil congestionată, încât toată articulația-i verbală, se reduce la o penibilă jelanie, sau la o imposibilă nervozitate. Și cum nervii nu-i mai servesc astăzi la nimic — se jelește mereu, chiar atunci când sub lentilele ochelarilor, aburiți și ei de crunta rușine a stăpânului, scapără surd fulgere de năpaste pentru vrăjmași.

Cu fruntea plecată sub compătimirea unor inimi prea calde, vrea să demonstreze unuia și altuia, că eu sunt de rea credință, că mistific, că însfârșit... ce am cu el!

Mărturisesc sincer, că personal n'am nimic cu prof. Cristescu. Are însă prof. Cristescu ceva cu mine. E nedelicat s'o spun — s'ar supăra iarăși păr. V. Gh. Butnariu. Căci una din inimile prea calde de care vorbeam este păr. Butnariu. Cu cărțile incriminate sub braț, prof. Cristescu, cunoscând inima de aur a pr. Butnariu, a alergat la dânsul și a plâns, a plâns până când s'au trezit amândoi în străfunde suspine. S'a legat atunci păr. Butnariu să-și apere prietenul. A văzut apoi că... rău a făcut. Dar nu putea să mai dea înapoi. Și din tot ce s'a afirmat împotriva lui Grigorie Cristescu, va rămâne surprins de „rea-credința sau de superficialitatea" mea. Apoi cată să uzeze de-o șmecheră diversiune. Anume, spune d-sa, că Tixeron, deși l-a plagiat pe Ritter, nimeni nu l'a acuzat vreodată. Așa dar, ce-i dacă și Grigore Cristescu a plagiat! Să n'avem și noi plagiatorii noștri? Asta, după ce se face a nu crede nimic din spusele noastre. Nu-ți dai seama, păr. Butnariu, că sf. ta confirmi tot ce s'a afirmat aici?

Nu-l cunosc pe păr. Butnariu. Trebue să fie, cum am spus, o inimă prea caldă, dacă încă mai are lacrimi pentru Grigorie Cristescu. Căci pentru acest om, nici lacrimi nu mai poți avea.

Tot din prisosul inimii se gândește păr. Butnariu la varga aspră a justiției, care mă așteaptă după procesul pe care mi-l va intenta Gr. Cristescu. Și eu tot nu cred în acest proces. Grigore Cristescu nu mă va da în judecată. Te vei convinge atunci păr. Butnariu, cum și copilăreasca mea superficialitate se va dovedi a fi fost o aspră și tristă realitate. Vei clătina atunci melancolic din cap, vei înțelege cu câtă copilărie judeci oamenii. Căci Grigorie Cristescu nu mai poate fi astăzi decât beneficiarul unor naivi ca sf. ta.

Niță Mihai

Incă o reclamație contra României

Comitetul pentru apărarea drepturilor izraeliților în Europa centrală și orientală, a adresat d-lui Yvon Delbos, ministrul de externe al Franței, o scrisoare deschisă, în care protestează împotriva... violării de către România a angajamentelor sale internaționale garantând protecția minorităților.

...„In starea actuală de criză economică, se plânge zisul comitet, emigrația maselor izraeliților români care sunt despuiați subit și ilegal de cetățenia lor română și de dreptul la muncă, e imposibilă din pricina restricțiunilor draconice în cea mai mare parte a țărilor. Rarii refugiați care vor scăpa din infernul persecuțiunilor riscă, în țările cele mai liberale, să fie expulzați și închiși în caz de infracțiune la ordinul de expulzare.

Aceeași soartă tragică îi așteaptă pe toți aceia care, lipsiți de cetățenia română, ar întârzia să părăsească țara lor.

In aceste împrejurări, noile măsuri discriminatorii contra minorităților în România condamnă să moară de foame mai multe sute de mii de oameni având, în virtutea dreptului internațional și a tractatelor existente, calitate indiscutabilă și recunoscută de cetățeni români.

A lăsa să se producă, fără o fermă protestare internațională, această violațiune a dreptului internațional, ar echivala cu o complicitate.

In consecință, noi cerem guvernului francez care este unul dintre garanții tratatului de protecțiune a minorităților, să angajeze procedura prevăzută de către zisul tractat pentru a se opune violării manifeste și brutale a drepturilor minorităților în România.

„Confiscarea fermelor agricole evreești în România, ordonată prin circulări și decrete în aceste zile din urmă, va afecta proprietatea miilor de familii stabilite de mai multe veacuri pe pământul românesc, precum și proprietatea marilor societăți filantropice evreești care lucrează în România".

Această scrisoare de o insolentă inegalabilă, dar care își are valoarea ei documentară, fiindcă recunoaște întâiu că România e congestionată de jidani, atâta de mulți, încât țările Europei refuză să-i primească pe teritoriile lor — și, al doilea, că jidovimea a acaparat pământuri agricole românești, existând chiar „mari societăți filantropice" care au latifundii în țara noastră, scrisoarea aceasta e semnată în numele „comitetului pentru apărarea drepturilor izraeliților în Europa centrală și orientală" de către: H. Guernut, Dorman, Julien Godart, fost ministru, canonicul Hippolyte Hemmer, pastorii Langa și Wautier d'Aygalliers, Paul Fauconnet, profesor la Sorbona, Levy-Bruhl și Jacques Hadourard, membrii ai Institutului.

Eminescu în englezește

Amintim din nou despre tipograful academician, d. prof. I. E. Toroutiu, a cărui nobilă pasiune pentru slova românească, ne duce cu gândul în vechime la marii mitropoliți cărturari.

In ultimul timp a tipărit în condiții cu totul excepționale poeziile lui Eminescu, tălmăcite în englezește de d. Dimitrie Cuclin. Se știe cât este de costisitoare o reeditare a marelui poet și modul cum fac acest lucru editurile care au un foarte sensibil spirit comercial.

Eminescu în englezește înseamnează o carte fără cumpărători, un dar frumos pentru prieteni, dar mai înseamnează un imens serviciu adus culturii noastre. E pentru întâia oară când prin silințele unor români, încercăm a ne face cunoscuți prin cea mai înaltă expresie a sufletului nostru și când Eminescu începe să aibe circulație universală.

Opera cuprinde 68 de traduceri, dintre care nu lipsește nici „Doina" și peste 170 de pagini. In pagina de început, tălmăcitorul aduce cuvinte de caldă mulțumire d-lui I. E. Toroutiu și d-lui prof. Victor Ghiorghiu, al căror entuziasm și sprijin au fost hotăritoare pentru această epocală apariție.

Instinct de conservare

„Dreptatea" cere sub un titlu scris cu litere cât căciula:

„Legiferarea minimului de existență".

...Pentru partidele șomeure, desigur...

Oficinele urii

A fost — și bine s'a făcut — a fost suspendată orice activitate a partidelor politice.

...Logica cere ca să fie suspendate acum și oficioasele acestor partide.

Ar fi răzbunată și țara și gramatica.

Constituția

Se pregătește o nouă constituție.

... Era și timpul. Căci cea veche a fost călcată de politicianì până a fost făcută ferfeniță.

Complicitate

Vorbind despre guvernarea d-lui Oct. Goga, „Viitorul" o caracterizează astfel:

„Anarhie socială, stagnare economică și primejduirea alianțelor".

Just: Dar de ce uită „Viitorul" să spună că toate astea s'au comis cu complicitatea necesară a șobolanilor?!

Revista lui Lae Chioru

„Țara Noastră", după o luptă de câțiva ani cu indiferența cititorilor, și-a încetat apariția zilnică și va ieși ca altă dată, sub forma unei reviste săptămânale.

Poetul, deblocat din viața politică, revine la uneltele sale...

Dispare o mare instituțiune domocratică

Miniștrii nu-și mai pot numi rudele în funcțiuni publice.

Vai! Va să zică dispare încă una din instituțiunile fundamentale ale democrației — dispare nepotismul!...

Foștii combatanți...evrei protestează

La Varșovia s'a ținut de curând un congres al foștilor combatanți... evrei din armata polonă.

Congresul a protestat contra ghetto-ului universitar și a măsurilor care exclud pe evrei din viața culturală a republicei polone.

„Foștii combatanți" tot timpul cât au protestat cu vehemență au fost păziți de poliție și numeroase forțe jandarmerești.

Ah! îngerii ăștia...

„Viitorul" scrie:

„De acum înainte se reintronează autoritatea legii".

... care șase decenii a fost disprețuită de satrapii liberali!

Analfabeții

Tot „Viitorul":

...„Acest extremism de stânga și dreapta în România forma un singur tot".

...Fiindcă, vedeți, așa vor analfabeții dela oficiosul domnului Dinu Brătianu!

Să știm și noi cine a jefuit fondurile secrete

D. Ilie Rădulescu care a fost — nu se poate spune că n'a fost — în secretele zeilor din guvernul bolid căzut deunăzi, scrie cu legitimă indignare că sunt unii domni care s'au bucurat de mari favoruri din partea regimului gogo-cuzist.

Aceștia — și acum cităm din d. Rădulescu — „au plecat dela președinția Consiliului nu numai c'o autorizație de apariție (în acest timp a primit autorizație numai d. Nae Ionescu pentru „Cuvântul" — nota noastră) dar și cu geanta doldora de subvenții însumând sute de mii de lei, și adeseori cite un milion, din unele fonduri care ar fi putut să fie, cu mai mult folos, pentru someuri, decit pentru atiția nemernici șacali ai presei".

Nu este nimic grav în cele scrise de directorul „Poruncii Vremii". Că a fost jaf în fondurile Statului, că Al. Hodoș risipea ca găina oarbă din grămadă banii țării, se știe, se vede. Era firesc să fie așa. Ca sub toate regimurile prodige, foștii naționalcreștini au dat și ei iama în cassa țării. Ei, și?!

D. Rădulescu este însă dator să precizeze: cine sunt acei „șacali ai presei" care au profitat de generozitatea iresponsabilă a guvernului pe care îl tingue d-sa?

LEI 0. — Anul IV, Nr. 115
Joi 17 Februarie 1938

Sfarmă-piatră

Director: AL. GREGORIAN

Redacţia şi Administraţia
Str. Domniţa Anastasia, 16. — Sectorul I
Telefon: 3-76,05

Stânga sus:
Işi apără omul moşia...

Dreapta sus:
Negustorul de armament.

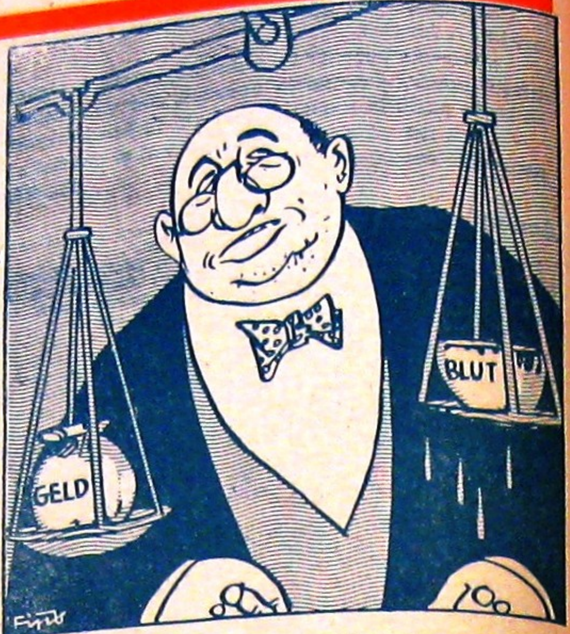

Expediţia de propagandă la Polul Nord

EXPLORATORII: — Putem să mergem. De azi înainte Polul e stalinizat.

(Guerin Meschino)

Carmencita

(Der Stürmer)

Stăpânul roşu

— Nu vine nimeni când sun. Adică n'a scăpat nici unul neîmpuşcat?

(Der Stürmer)

— Noi suntem disponibili. Noi ne oferim.

(Der Stürmer)

Stânga jos:
Un consiliu intim

(Der Stürmer)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREŞTI, STRADA BREZOIANU, 23—25